

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLÉN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Kéziratok nem adhatók vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyilvántartásban minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

Hivatalos hirdetéseknek: Minden szó után 1 kr. Azonfelül bélyeg 30 kr.

Peténél nagyobb, avagy disztributív vagy közzétett elárolt hirdetésekért természet szerint minden negyedik centim. után 3 kr. számítanak.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújthatók.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

1898. V. t. c.

Az alkotmányos Magyarország feltámadásának nemzeti ünnepét teremtette meg a jelen soraink fölibe idézett törvény-cikkely. Ápril 11-én, ez előtt 51 esztendővel, vetették el hazánknak gondviselés támasztotta férfiai, nemzetünknek akkor vezető szerepre hivatott fiai, azt a mustármagot, mely, habár sziklakemény talajra hullott, az 1848/49-iki gyászos események vihara dacára is, kikelt s most, ötvenegy év múltán, terebélyes és életerőtől duzzadó szervezetté lombosodott.

Megváltó egy tény volt nemzetünk alkotmányos életének kinszenvedésében az 1848. ápr. 11-én kifejezésre jutott királyi tény, hogy t. i. akkor, aznap, szentesítettek a jövődö boldogulás, a nemzeti nagyság alapjait képező 1848-iki országos törvények. Örömmámorban úszott akkor egész Magyarország. A népeket közgondolkodásban, közérzésben egyesítő magyar állam-eszmének gyémántköve akkor ragyogott föl először a királyi és nemzeti akarat egyezőségének aranygyűrűjében. Hogy ez a drágaköves aranygyűrű később ketté-pattant . . . ma már ne tépelődjék a fölött aggságunk. Adjunk inkább hálát, ezerszeres, igaz honfi-szívből eredő hálát rebegjen mindnyájunk ajaka, hogy ismét egygyé forradt, hogy ismét főnragyog — és pompásabban, mint valaha — az a drágaköves aranygyűrű.

Es mennél inkább eltávoztunk térben és időben az 1848 ápril 11-én jelentkezett korszakalkotó sikertől, annál haloványabbul tűnt föl a képe annak a nagy-nagy sikernek.

Istennek hála, embereknek elismerés, hogy a rohanva haladó, a mindeneket elhalaványító időt ezután évről-évre egy napon, ápril 11-én, megállítja rohanásában

a törvény és magasztos alkalmat nyújt arra, hogy a hazafias öröm és kegyelet „régifényenél” gyujthasson „új szövétneket.”

Midőn ápril 11-ének, ezen a napon annak a történeti igazságnak, hogy Magyarország akkor lett azzá, a mi még nem volt, — jogállammá, — ünnepet és pedig nemzeti ünnepet szentelünk: ünnepi hangulatunkat legkevésbé se háborgassa az a tudat, hogy még sok a munka, sok a vesződség az egységes jogállam kiépítése körül. Sőt inkább az a tudat, hogy a boldogulás ország-utja ki van tűzve, hasson felemelően és buzdítóan mindnyájunkra; mert kétségtelen többé, hogy annak az utnak végcélja — az Igéretföldje, ahol boldog lesz a magyar — a higgadt logika és fejlődés törvényei szerint nem utópia többé!

1898. V. t. c.: ez az a jel, melyben győzni fog a jog és igazság.

Elmondhatjuk im' a szabadság nagy költőjével:

Jöhetsz most már jöhetsz, vihar

Két élő kard lett a magyar!

*

Zemplén-vármegye, S.-A.-Ujhely rendezett tanácsú város közönsége, a polgárság, testületek, községek iskolák ünnepléséről a következő tudósítások adnak számot:

S.-A.-Ujhely, a vármegye fő- és székvárosa, április 11-ikét, a törvényhozás révén nemzeti ünnepé emelt évfordulót, a nap jelentőségéhez méltóan ünnepelte meg. Már a város külső ábrázatján is meglátszott a napnak rendkívülsége, mert nemcsak a középületek és intézetek, hanem a főbb utcavonalak csaknem minden magánházában is ott lengedezett a nemzeti lobogó. Dél előtt tíz órakor a róm. kat. plebánia templomban ünnepi istentisztelet volt, melyen a nagymisést *Katinszky Géza* plebános mondotta *Violet*, *Pecsár* és *Szokolozsky* káplánok segédletével. A templomnak jobbra és balra eső első padszakaszaiban *Molnár István* főispán és *Matolai Etele* alispánnal élükön foglaltak

tani, mely az állandóan Zemplén-vármegyében lakott körtvélyesi *Asgúti* család birtok- és per-viszonyaira vonatkozik. Ez okmányban fedeztem fel 1899. febr. 4-én a két Rákóczi-ágnak régóta keresett összefüggését.

Már fentemlített értekezésemben bebizonyítottam, hogy a Rákócziak őseinek már 1252-ben tulajdona volt a Zemplén-vármegyében fekvő *Körtvélyes* helység, a mely jószágoknak különféle felosztása és engedményezése dacára birtokukban maradt. De arra nem tudnak bizonyítékot felhozni, vajjon a Körtvélyesen a Rákócziak mellett számosan előforduló más családok is a Bogát-Radván nemzetséghez tartoztak-e? Azonban nem szenved kétséget, hogy a Rákócziak és körtvélyesi földesuri szomszédjaik közt időjártaival elég gyakran ismétlődött összesőgorodás létezett. E családok sorából, többek között, a kolshosszmezői *Körtvélyesi*, a körtvélyesi *Asgúti* és a körtvélyesi *Porkoláb* családokat ismerjük.

Körtvélyesi *Asgúti* Istvánnak hosszantartó pere volt *Rákóczi* Péterrel, melyben arról volt szó, hogy Istvánnak állítólag jussa van Péter és érdektársainak birtokaihoz. Péter 1506-ban közvetlen férförökös hátrahagyása nélkül meghalván, a per fivérére, *Rákóczi* Lajosra szállt. E perben Lajoson kívül, mint alperesek, még a következő rákóczi és körtvélyesi birtokosok szerepeltek: 1. *Porkoláb* Ambrus, 2. *Körtvélyesi* György, 3. *Rákóczi* Mihály és ennek fia *László*, 4. *Rákóczi* Ferenc.

II. Ulászló király, Budán 1506. december 1-én kelt parancsával fölszólította a leleszi kon-

helyet a vármegyei tisztviselők, továbbá hivatalfőkkel a törvényszék, bíróságok, ügyészség tagjai, állami mérnökségek, tanfelügyelőség, tanintézetek igazgatói, tanítói, posta- és táviróhivatali tisztviselők, a M. A. V. vasut és gépgyárának tisztviselői stb. A baloldali padosorokban pedig többen a honvédtisztek közül, a esendőrtisztek és *Székely* Elek polgármester vezetése alatt, ezuttal először, a rendezett tanács és elöljáróság tagjai. A szanktuárium és oratoriumban diszes hölgyközönség talált helyet s a még hátralévő padosorok és a templomnak minden talpalatnyi terét ugyancsak színlítig megtöltötte az ünneplő közönség. Megemlítjük, hogy az ünnepi hangulat emelője volt, hogy a vármegyei huszárok nemkülönbben a börtönörök csapata diszruhában állottak sorfalat a padosorok előtt s a meg nem zavart rendet diszruhás rendőrök tartották fen.

A s.-a.-ujhelyi rk. főgimnáziumban

április 11-ikén a nemzeti ünnep délelőttjén 12-9 órákor az intézeti tanuló ifjuság a templomba vonult és szent misét hallgatott. Mise után tanáraik vezetése alatt bevonult a rajzterembe. Itt az ifjusági énekkar a „Himnusz”-szal nyitotta meg az ünneplést. Azután két szavalat és *Molnár* Pál igazgatónak történeti vonatkozású és hazafias beszéde következett, melyben a nap fontosságát eszeltette. Az ünnepséget az énekkar fejezte be a „Szomorúan szól a magyar nóta” című darabbal.

*

A s.-a.-ujhelyi állami elemi iskola is nagy ünnepséget ült április 11-én, az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóján. Reggel 8 órákor az intézet növendékei ünnepi ruhába öltözve, nemzeti színű szalagokkal s kokárdával díszítve jelentek meg a VI. leányosztály termében, a mely ez alkalomra *Ófelsége* arképével, virágokkal és nemzeti színű díszítményekkel volt izlésesen dekorálva. Az ünnepségen az állami iskolai gondnokság tagjai *Dokus* Gyula es. és kir. kamarás és *Nemes* Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő vezetése alatt jelentek meg, hogy tanui legyenek az ifju nemzedék első állami iskolai ünnepének s a bennük felkeltett hazafias érzelem és lelkesedés megnyilatkozásának. A *Himnusz* eléneklése után *Vágo* Gyula, az intézet igazgatója, tartott emelkedett hangú,

vetet, hogy Körtvélyes és Rákócz helységekben az alperesek bizonyos részbirtokait, a felperes javára foglalja le. E parancsot a konvent képviselője, a kir. biztossal 1506. dec. 18-án kezdte teljesíteni.

E napon mind a két biztos Körtvélyesen megjelenvén, *Körtvélyesi* György és *Porkoláb* Ambrus ottani birtokait le akarták foglalni. Az összes földesuri szomszédok megjelentek, felolvasták a királyi és konventi ítéletet, s éppen a birtokok záralávételel akarták fogatosítani, midőn *Rákóczi Zsigmond*, az elhalt *Rákóczi Andras* fia, ennek lánya, *Rákóczi Borbála**) képviselőjében, azzal a kijelentéssel állott elő, hogy az itt lefoglalandó birtokok nem *Porkoláb* Ambrus, hanem az ő (*Zsigmond*) nővéreinek, *Borbálának*, *Porkoláb* Ambrus nejének tulajdonát képezik. Hogy e nyilatkozat még nagyobb nyomatékkaal birjon, *Rákóczi* Zsigmond az egész bírósági bizottságot kivont karddal a házból kikérgette. Így járt el *Körtvélyesi* György is, midőn a bizottság az ő birtokán megjelent.

A következő napon (1506. dec. 19-én) a bizottság Rákócira érkezett, hogy ott az elhalt *Rákóczi* Péter, továbbá *Rákóczi* Mihály és ennek fia, *László*, valamint *Rákóczi* Ferenc birtokait zár alá vegye. Ide szintén megidézték az összes érdekelt szomszédokat, s a bírósági formálisak már el voltak intézve, midőn az előző napon Körtvélyesen lejátszódtott jelenet itt ismétlődött. Ugyanis *Rákóczi* Mihály a saját és fia,

*) Ezt a *Borbálát* *Csoma* József „*Abauj* megye nemes családjai” című monográfiájában is emliti Nála is 1506-ban mint Ambrus neje fordul elő.

TÁRCA.

A Rákóczi-fejedelmek leszármazása.

— Wertner Mór dr. cikkelye. *) —

(Németből: Knopfler Sándor.)

Midőn az 1898. év végén a cs. k. heraldikai társulat 1898. évkönyvében megjelent „Külföldi nemzetségek Magyarországon” című értekezésemnek utolsó korrektúráját végeztem, nem gondoltam arra, hogy rövid idő múlva módomban lesz az említett értekezésemben a *Rákócziak* fejedelmi nemzetségében létező hézag-ról kifejezésre jutott panasznak véget vetni. Azt a hézagot értem, mely az 1571. évről való *I. Zsigmond* és *I. Ferenc* testvérek és a családnak a XV. század végén ismert tagjai közt létezik és melynek betöltése hosszú idő óta genealogusainknak hő óhajta volt. — Csak a két testvér, *Zsigmond* és *Ferenc* atyját kellett megtalálni s akkor — erre nézve mindenki tisztában volt — a fejedelmi és a régi nemesi ágat összekötő hid fel van állítva.

Az 1899. január végén *Appel* Jenő báró lovas-kapitány szives volt a leleszi prépostság levéltárában őrzött oly oklevélnek (Actorum anni 1506. 26. sz. L. E. Folio 672—675) birtokában levő hiteles másolatát rendelkezésemre bocsá-

*) Megjelent a »Monatsblatt der Kais. Kön. heraldischen Gesellschaft „Adler” című folyóiratnak f. é. áprilisi füzetében, melyre *Waldholt* Frigyes br. ur, lapunk kitünő barátja volt szives fölhívni figyelmünket. Szerk.

A Zemplén mai száma tizenkét oldal.

alkalmi beszédet, a mely után minden osztályból egy-egy tanuló alkalmi költeményt szavalt s előadásukkal, lelkes szavalataikkal nem egy könyvet esaltak ki a hallgató közönség szeméből. Szavalt közben a növendékek a „Dal a hazáért” című karéneket, a szavaltok után a „Szózat”-ot énekeltek teljes szabadsággal és hatással. — Az ünnepeket Nemes Lajos kir. tanfelügyelő zárta be a töle fenkölt szárnyalású és igen lelkes beszéddel. Ez után a tanulók hazafias érzelmekkel telt szívvél szép rendben elhagyták a fellebogózt intézetet, hogy élvezhessék az ünneppel kapcsolatos egy napi vakáció örömeit is.

A s.-a.-ujhelyi isr. anyahitk. iskolájában is méltó kegyelettel és nagyközönség jelenlétében ünnepelték meg a 48-as törvények évfordulóját Rosenberg Bernát dr. iskolaszéki elnök megnyitójára, Kaufman Armin tanító alkalmi beszédét, nemkülönben a tanulók szavalatai és a növendékek énekara a közönség nagy megaláztatására és elismerésére szolgált.

A s.-a.-ujhelyi orth. isr. hitközségi népiskola az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulója alkalmából f. hó 11-én iskolai ünnepséget tartott, melynek tárgysorát Grossmann Mór tanító ünnepi beszéde, a tanulók szavalatai és Glattstein Mór iskolaszéki elnök zárószavai képezték. Az ünnepi beszéddel vonatkozásban álló s annak megfelelő helyein a beszéd megszakítása közben előadott versek a következők: „Magyar zászló” Pósa Lajostól, előadta Deutsch Ernő III. o. t. „Nemzeti dal” Petőfi Sándortól, szavalt Gutfreund Jenő IV. o. t. „Hazádnak rendületlenül” Vörösmarty Mihálytól, szavalt Schweiger Mór IV. o. t. „Kossuth Lajos” Pósa Lajostól, elmondta Markovics Hugó III. o. t. „Emlékezés 1848-ra” Pósa Lajostól, szavalt Schweiger Ödön, V. oszt. tanuló s végül „Király és haza” Vörösmarty Mihálytól, előadta Tóth József, IV. oszt. tan.

Homonnáról írja tudósítónk, hogy a felsőkereskedelmi és polgári iskolában is megünnepelték április hó 11-ét, mint évfordulóját az 1848. évi törvények szentesítésének. Az ünneplés műsora a következő volt: 1. Himnusz. Előadta az ifjúsági zenekar. 2. Megnyitó beszéd Kovács József igazgatótól. 3. Vörösmartytól: Az élőszobor. Szavalt Klár Sándor ker. felső osztályu tanuló közmegelegedésre, lelkesen. 4. Nép dalok, az ifj. énekkar által kitünő előadásában. 5. Ünnepi beszéd, hazafias érzelmektől áthatva, az ifjúságot komoly tanulásra, hazafias magatartásra honszeretetre, a multak iránt való kegyeletre s az 1848. évi alkotásokhoz való ragaszkodásra, azoknak ápolására való buzdítás mellett elmondta Kerekes György tanár. 6. Czuczortól: „Riadó” Szavalt „Üngár Jzsák ker. közsépi iskolai tanuló. 7. Carey: Angol néphimnusz. Előadta az ifju-

László nevében, Rákóczi Zsigmond magáért és testvéreért, mindkettő pedig Rákóczi rokonukért is, továbbá egy bizonyos Zuskó Balázs, Zsigmond és Ferenc házi tisztje, ezek és még más alperesek nevében óvast tettek a szándékolt foglalás ellen, aminek olyképen adtak hathatós nyomtatékat, hogy a bírósági bizottságot kivont karddal elkergették.

Erről a leleszi konvent a királynak jelentést tett. A per további fázisait nem ismerem; csak annyit tudok még, hogy ez ügyben újra ítéletet hoztak és hogy a konvent 1507-ben Asgúti Istvánt a király elé idézte. A dolog úgy látszik az alperesek irányában jóra fordult.

Az eddig közlötték és az alább következő adatok szerint a Rákócziak nemzetségrend táblájának egy része tehát következőképp alakul:

Benedek 1409—1413.
(Őseit I. Adler 1898. évkönyvében.)

László 1436—1460.	István.		
Benedek, Mihály, Gábor. 1506—1509.			
László, György, István. 1506—1509.	1509.		
Pál, 1468—1498.	Gábor, 1468—1476.	András, 1468—1476.	Menyhért, 1472—1476.
Péter, Lajos, I. Zsigmond, Ferenc, Borbála † 1506. 1506. 1506. 1506.			
a fjedelmi ág őse. Porkoláb Amb. rus neje 1506.			
Mátyás 1509. János 1521. György. stb. stb.			

A fentebbi felfedezés révén nemcsak Zsigmond és Ferenc testvérek atyjának kiléte biztos, hanem az a család genealogiájába kevéssel ezelőtt becsúszott hiba helyreigazítását is lehetővé teszi.

A többször idézett értekezésemben már említettem, hogy a vörösvári levéltárban, az 1884-ik évi „Turul” szerint, oly okmány található az 1525-iki évről, mely Lajost, Mártont és Györgyöt még mint Ferenc és I. Zsigmond test-

sági énekkar. Az iskolaszéki tagok és szépszámú közönség jelenlétében lefolyt erről az ifjúsági ünnepségről mindenki hazafias lelkesedéstől áthatva távozott.

N. Mihályról írja levelezőnk: Az 1848. évi törvények szentesítésének immár 51. évfordulóját megülte városunk lakossága is. Déllelőtt úgy a római, és görög katolikusok, mint az izraelita templomban ünnepi istentiszteletet tartottak, melyen a város értelmisége, a hivatalok személyzete, valamint az állami iskola összes növendéke, tanítók vezetése mellett, részt vettek. A déllelött folyamán volt az állami iskolai növendékönnepsége, mely a mily magasztos volt, oly fényesen is sikerült. Az ünnepségen részt vett az állami iskolai gondnokság s az intelligencia, jobbára hölgyközönséggel képviselve. Az iskolai énekkar kellő precizitással előadott Himnusz után Dezső Mariska állami tanítónő a gyermekek szívére ható s értelmükhöz mért valóban remek kis fölolvasásban a mai nemzeti ünnep jelentőségét ismertette; majd Grünvald Henrik VI. oszt. tanuló elszavalt Petőfi „Nemzeti Dal”-át. Könnyet esalt ki nem csak a gyermek, de az ünneplők szeméből is Abrányi Emil „Mi a haza?” című hosszú s lelkesítő költeménye, melyet Ehrenfeld Szerén VI. oszt. növendék szépen, mondhatni művésziesszen adott elő; ezután az iskolai énekkar a „Tied vagyok, tied hazám” dalt énekelte; majd Rozenberg Irén V. oszt. tanuló a „Petőfi” című prózai dolgozatot mondta el határozatosan; Repiczki Andor VI. oszt. tanuló „Ki volt nagyobb?” költemény szavala után Schneider Jolán VI. oszt. tanuló Jakab Ödön „Március 15”-t szavalt igaz hévvel. Az áll. iskolai gondnokság jelenlevő elnöke, Polányi Géza kir. közjegyző, rövid visszapillantást vetve hazánk történetének kimagasló személyeire, buzdító, lelkes szavakban állította őket a gyermekek szeméi elé, mint követelésre méltó példákat, lelkeikbe vésve s szülők iránt, egymás között és kivált a haza iránt való szeretetet. Dzsappa István VI. oszt. tanuló a növendéktársait hazaszeretetre lelkesítő beszéde s a szent fogadás elhangzása után az énekkar gyönyörűen adta elő a „Talpra magyar”-t. Az iskolai énekkar vezetője, Miháicsik Teréz állami tanítónő, jelességének ezuttal is szép jelét adta.

Mádról írja tudósítónk, hogy az ottani állami, ugyszintén a róm. kat. elemi iskolában is fényes ünnepséget tartottak ápr. 11-én a 48-as törvények létrejövételének 51-ik évfordulóján. A nagyközönség emelkedett hangulatban hallgatta végig a szépen összeállított és nagy hatással előadott műsort.

Gálszécsről írja levelezőnk: Az állami népiskola növendékei tanítók vezetése alatt d. e. 9 órakor részt vettek a rk. templomban tartott ünnepes istentiszteleten, melyet t. Mihálya

véréit ismeri. A „Turul” e dolgozata alapján sokan azt hitték, hogy az előbb megnevezett három testvér 1517-ben sokkal fiatalabb volt, semhogy azokat a Vadász-féle eladási okmányban említhették volna. Minthogy e feltevés igazoltnak látszott, 1884 óta Lajost, Mártont és Györgyöt itt-ott fel is vették a Rákócziak nemzetségi lajstromába, mint I. Zsigmond testvéreit. De fentnevezett felfedezésünk ugyszólván kézzel foghatóvá teszi annak a feltevésnek helytelenségét.

Most hát tudjuk, hogy I. Zsigmond már 1506-ban egy bírósági bizottságot fegyveres kézzel a tárgyalási teremből elűzött és hogy Borbála nővére akkor már férjnél volt. Ennélfogva Rákóczi András két gyermekének 1506-ban már érett korúnak kellett lennie. De miután András akkor már nem élt, alig hihető, hogy 1517-ben három fia még zsenge koru volt. Az 1506. évi okmány ezenkívül azt mondja, hogy Zsigmond nemcsak a saját, hanem Ferenc testvére nevében is fellépett. Ha még három testvére lett volna, akkor fiatal koruk dacára is, rájuk hivatkozott volna. Mindebből pedig csaknem megcáfolhatatlan bizonyossággal következik, hogy Rákóczi András csak Zsigmond és Ferenc nevű két fiát hagyta maga után s hogy a vörösvári oklevélben előforduló „fratres” tágabb értelemben csak „rokonoknak” tekinthetők, — mert teljességgel nem tagadható, hogy e családnak előtünk jelenleg nem eléggé ismeretes mellékágaiban 1525-ben Lajos, György és Márton létezhettek.

Hogy I. Zsigmondnak csak egy, Ferenc nevű testvére volt, bizonyítja továbbá egy szintén Leleszen őrzött okmány*) mely szerint Rákóczi Mihály és fiai, László, György és István, 1509-ben Zemplén-vármegyében ősi jószáguk mellett fekvő két malmon Rákóczi Zsigmonddal és társaival megosztottak. Zsigmond társai pedig fia Mátyás és testvére Ferenc.**)

*) Csoma: Abaujmege nemes családjai, 471.
**) Mutatvány az „Adalékok” májusi füzetének Tárcájából. Szerk.

Endre s. lelkész tartott. Jelen voltak még az itteni állami és közigazgatási hivatalok képviselői s a csendőrség is. Délután 3 órakor az iskola egyik tantermében ünnepség volt a következő programmal: 1. Himnusz, énekelte a gyermekkar. 2. Megnyitó beszéd, Andrejkovits Páltól. 3. Ünnepi beszéd, tartotta Pribekné-Klug Klótild tanítónő. 4. Király-himnusz, énekelte a gyermekkar. 5. Abrányi: A vándor madár, szavalt Schreiber Jolán VI. o. t. 6. Kossuth sirja, szavalt Herskovics Pál VI. o. t. 7. Nép dalok, énekelte a gyermekkar. 8. Abrányi: Erős hit szavalt Bohácsy Ilona VI. o. t. 9. Szózat, énekelte a gyermekkar. 10. Záróbeszéd, tartotta Szabó Zsigmond isk. gondnoksági elnök, miközben elismerő és buzdító szavak kíséretében átadta Neuwirt Anna tanítónőnek azt az 50 főt, melyet részére a vall. és közokt. minster a magyar nyelv tanítása körül szerzett érdemei elismerésül küldött. Az ünnepségen az iskolai gondnokságon és tanítótestületen kívül szép számú közönség is részt vett. A középületek fel voltak lobogozva. r. l.

Tűzrendészeti ügyünk fejlődése.

Varannó, márc. 31.

A megélhetés mai nehéz viszonyai között a gyűjtött tőke megőrzése iránt való törekvés egyre nagyobbodó mértékben észlelhető. Ez a törekvés hozza létre mindazokat az óvintézkedéseket, melyek között bizonyára nem a legutolsó helyen áll a rendszeres tűzoltóság. Minden városban, minden kisebb vidéki mezővárosban, sőt ma már a falvakban is találunk a helyi viszonyokhoz mért tűzoltó-testületeket. Vármegegyék területén, különösen pedig a déli részen, a bodrogekői és a tokaji járásokban, tudomásom szerint, már mindenütt van rendszeres tűzoltóság.*)

Varannó mezővárosban is volt évekkel ezelőtt tűzoltóság, ez azonban újabb időben fölvette a néhai nevet. Hogy volt, mint volt: nem kutatom az okokat, de meg őszintén szólva, nem is tudnám megtalálni a feloszlás valódi okát, mert olyan tán nem is volt.

Meddő időpazarlás volna a tűzoltóság intézményének a szükségesség szempontjából való megvitatása, hiszen ezzel mindenki tisztában van; de vannak, különösen a közép és alsó osztályuak közt, olyanok, kik a tűzoltóintézmény ellen vannak, hisz — ugymond — ottlaktak a tüzet, mégis leégett tiz, vagy mennyi ház. Ezek a rövidlátók, az ő fanatikus szeművegeiken át, nem látják tisztán a célt s nem képesek az isteni gondviselés mindenhatóságát arányba hozni az emberi korlátolt erővel.

Az orvos is gyógyítja a beteget, elkövet mindent, mit véges emberi tudománya a betegség megszüntetésére, vagy legalább enyhítésére jónak lát és javall; mégis, dacára a tudomány nagy vívmányainak, számtalan esetben tehetetlen a Gondviseléssel szemben.

Városunkban a tűzoltóság újjászervezése érdekében a legközelebbi multban örvendetes lépések tettek. Több oldalról — a v.-csemernyeji tűzvész iszonyu pusztításainak hatása alatt — jött felszólalás folytán intelligenciánk számos kitünősége: u. m. Csőke dr., Werner Gyula, Diószeghy János, Salgó Antal, Bodor Gábor, Földes Albert, Kasztriner dr. stb. és a sorok szerény írójának aláírásával kérvényt adott be a városi képviselőtestülethez, hogy az 1878. évi — a t. vármegye részéről jóváhagyott — városi szabályrendelet megújításuk s a tűzoltóság újonnan szerveztetésük. A képviselőtestület, erélyes főbíránk elnöklete alatt, a tűzoltóság újjászervezését kimondotta, egyben népgyűlés összehívását határozta el; a 18—50 éves tűzoltókötelesek összeírása pedig már is folyamatban van. Eképpen a legjobb auspiciumok közt várjuk az eszme megtestesülését, az üdvös mozgalom célhoz jutását.

A szerek előteremtését a város magára vállalta. Ezekután még csak a kívánatos, hogy a megválasztandó főparancsnok erélyes, intelligenciával bíró al- és szakaszparancsnokokat nevezzen ki; meghonosítandó volna az éjjeli kötelező őrőség, melyet a főparancsnok részéről meghatározandó, időnként váltakozó al- és szakaszparancsnok éjjel ellenőrizne.

De nagy szükség lenne az utcákon néhány vízmedencének a felállaltatása is, továbbá a tűzoltószereknek a fűtca középpontján, könnyen hozzáférhető helyen való készentartása, mert a mostani, a városházán való elhelyezés, sem a kényelmesebb, rendesebb elhelyezés, de még a hozzáférhetőség igényeinek sem felel meg.

Hátra lesz még ugy az egyes osztályok, valamint az egész őrőségnek alapos beoktatása és bevezetése. Gyakori próbák, rendszeres gya-

*) Bizony itt a legfőbb ideje, hogy az ugynevezett „Tűzrendészeti kormányrendelet” (I. Zemplén-vármegye Szabályrendeletei. II. rész, 416 s köv. lapjain) az egész vármegyében legerélyesebben végrehajtassék; mit is a vármegye atyáinak jóakaratu figyelmebe ajánlani bátorokdunk. Szerk.

Folytatás az I. mellékleten.

korlatok és szigorú katonai fegyelem mellett mindezt röviden el lehet érni, úgy, hogy, a mitől isten óvjon, esetleges tűzveszedelem idején az őrség, de maga a csapat is szakszerűen és eredményesen végezze feladatát.

Nagy akadály mindenesetre a pénz, az alap hiánya.

Szerény nézetem szerint a háztulajdonosok szabályrendelettel volnának kötelezendők, hogy a tüzoltóalap javára évenként és kéményenként egy bizonyos összeget — hogy mennyit, az a költségvetés dolga — fizessenek; ebből s esetleges jótékony multságokból, avagy gyűjtések-ből, büntetéspénzekből legalább is oly alapot kellene teremteni, hogy a legszükségesebb szerek beszerezésének, főtartassanak és évenként pótolatassanak.

Nehogy a személyzetnek tulkiadás okoztassék, csakis egy könnyű, olcsó bluz és egy sapka beszerzése lenne megkövetelendő; ezt kiki saját költségén szereznék meg magának. A kiknek telik, vehetnének maguknak ugynevezett „extra mondur“-t, pl. a parancsnokok, mert, bizonyos, hogy az informis már maga is sokban hozzájárul a fegyelem, a külső hatás fokozásához; önmagától értetődik azonban, hogy itt is a takarékosság volna szemelőtt tartandó.

Kimondandó lenne továbbá, hogy tűz esetén minden lőtulajdonos köteles fogatát azonnal rendelkezésre állítani, hogy a feeskendőnek és viztartályoknak a veszedelem színhelyére való szállítására gyorsan történjék; mert vész esetén az eredményes föllépésnek alapja a gyorsaság. A fogatok rendelkezésre bocsátása tág fogalom lévén, kimondandó lenne az is, hogy a vészjel megadása után a fogatok, a feeskendő és egyéb szerek elhelyezése céljából építendő szin előtt sorakozzanak, ott a főparancsnok illetve szivattyu-parancsnok rendelkezéséhez képest további szolgálatot teljesíteni tartoznak. Ily módon a vész eseteiben tapasztalt fejtelenség megakadályozható lenne.

Végül az u. n. „kapitányviz“, létra és egy horgos kampó minden háznál, már a szabályrendelet szerint is, készletben tartandó. Mind-ezek, a mint a tapasztalat bizonyítja, nálunk alig van meg egy-két helyen. Ezért is a háztulajdonosok épp úgy, mint a lakók azonnal felhívandók lennének, hogy azokat a kellékeket beszerezzék, kéznél s rendben tartassák. Ha záros határidő alatt sem teszik, annak rendje és módja szerint az „alap“ javára bírságot kell levonni, hogy hetenként 2-szer, de ha tetszik többször is, előre nem meghatározandó s illetve közhírre nem teendő időben, városi rendőr kíséretében minden háznál szemlét tartson, a hiányokat a városi (ez idő szerint erélyes) főbíróknak legott bejelentse, ki is a hiányok azonnal történendő pótlása iránt — szükség esetében bírság alkalmazásával is — haladéok nélkül intézkedjék.

Tüzrendészeti elhanyagolt ügyünk fejlesztése érdekében több városban szerzett tapasztalataim alapján — nagyjából előadva — ezek volnának szerény nézetem. Nem vindikálom magamnak az oroszlan, de még a legkisebb részt sem; azonban már most is kijelentem, hogy habár törvény szerint én fel volnék mentendő a tüzoltó szolgálat alul, az újonnan alakítandó t. o. egyesületnek odaadó szolgálataimat készségesen felajánlom s boldog lennék, ha úgy jelen szerény cikkelyecském, valamint tényleges szolgálataim révén a közügynek csekély erőmmel némi hasznára válhatnám.

Guseó Ferenc.

Vármegyei ügyek.

A közigazgatási bizottság f. hó 10-iki ülésén főispánunk, napirendelőtt, Nemes Lajos kir. tanácsos tanfelügyelőt, abból az alkalomból, hogy az érdemes tanférfiú épp aznap töltötte be 20 éves tanfelügyelői szolgálatát, igen nyájas szavakkal „szíve melegének érzetével“ üdvözölte. Nemes tanfelügyelő megatottan mondott hálás köszönetet s áthárította a neki imputált érdemeiket ömeltóságára a főispánra, a közig. bizottságra és a vármegye lelkes intelligenciájára, kik őt Zemplén-vármegyében a magyar nemzeti népnevelés ügyének előbbrevitelében mindig vállaltatott erővel támogatták. Végül pedig erős fogadást tett, hogy a jövőben is méltó akar lenni multjához s evégből kérte továbbra is lelkes támogatásukat. — Az alispán havi jelentéséből kiemeltük, hogy ez év március havában a vármegyéből Amerikába kivándorolt 71, visszajött 53 egyén. Zsidó zugiskolák újabbán sem találtak. — A betegpótlási pótdoból 6000 ftnál, utadoból 35,000 ftnál több lévén kint a járásközpontban, ha a most kitűzött végső határrnapig (ápr. 30-áig) a kintlévőségek megnyugtató összegekben be nem folynának, azok behajtására és a mulasztó közegek költségeire a középpontból fognak autorizált tiszt-

viselők kiküldetni. — A közegészség állapota jobb volt márciusban, mint az előző hó folyamán. A szinai járás főszolgabírájának a tifusz elfojtása érdekében tett hatósági sikeres intézkedéseit elismeréssel viszonzták. — A járásközpont főszolgabíráit és S.-A.-Ujhely r. t. v. polgármesterét az oláhégány-karavánok ellen a legnagyobb szigorúsággal fokozott eljárásra és jelentéstételre utasították. — A küldöttség jelentését arról, hogy Karád községben Ablonczy László ev. ref. tanító iskoláját, vezetés, oktatás és eredmény tekintetében, a legjobb iskolák közé tartozónak találták, megelégedéssel vette tudomásul a bizottság. — A n.-azari körjegyzőség folyamódását, melyben a vm. pót- és utadobhátrálékok befizetéseért halasztást kértek, — úgyszintén Zombory Gedő ref. lelkész megvasszai lakos felebbezését, melyet jóváhagyott községi számadások és költségvetési előirányzat ügyében nyújtott be, véleményadás, illetve a közgyűlés elé terjesztés végett kiadták a főszámvevőnek. — Molnár János, S.-Patak város főbírája ellen még a mult évben nem kevesebb, mint 39 vádpontot terjesztettek elő, a melyek ismételt és ismételt helyszíni vizsgálatokat vontak maguk után. Az alispánnak e tárgyban hozott s teljesen fölmentő határozatát, melynek felolvasása, meghallgatása és megjegyzésekkel kísérelte negyedórak hosszára terjedt, tudomásul vette a közig. bizottság. — A kir. tanfelügyelő jelentéséből megtudtuk, hogy Neuwirt Anna gálszécsi áll. isk. tanítónőnek, úgyszintén Hajkó Antal papinai rk. tanítóknak, kik a magyar nyelv tanításában nagy buzgalmat fejtettek ki és kitünő eredményt értek el növendékeikkel, 50-50 ft.-nyi jutalomban részesítették a Wlassics minister. (Eljének! — Szerk.). Kozma község égettjeinek, hogy a f. évi március hó 5-iki tűzvész alkalmával elpusztult iskolájukat könnyebben újjáépíthessék, 500 ftnyi segédelmet szavaztak meg a vm.-i közmiv. alaphól mégpedig elsőbbséggel; ugyanonnan Sarudy Elemér kozmai tanító 20 ftnyi segédlemben részesítették. — Az árvaszéknél elintézték az előadók márc. hó folyamán 2584 ügydarabot, ebből Karsa Ferenc h. elnök 395, Spillenber B. 394, Matolay B. 450, Pilissy L. 465, Mester I. 448 és ifj. Bajusz J. 432 darabot. Elintézetlenül ájtott a f. hóra 330 ügydarab. A példás munkásságról tanuskodó tevékenységi kimutatást megelégedéssel vette tudomásul a közig. bizottság. Kötutaink jó karban vannak; a deregnyő-vajáni törv. hat. újonnan épült közutszakasz — ellátván a közforgalom biztonságául szolgáló korlátokkal — átadatott a közlekedésnek. — Egyenes adókban beszállított márc. hó folyamán 27,520 ft 25 kr., most több, mint a mult évi márc-ban, 10,058 ft 43 krral; hátrálékban maradt márc. 31-én: 394,980 ft 47 kr., most kevesebb, mint tavaly ilyenkor, 60,945 ft 97 krral. — Végetűl főlemlitjük, hogy Mihlyovics János, Dulemba Demeter, Obarnyik Vaszyly, Tulesik Gyula, Hromi György, Tunya János, ifj. Csutor József és Ruszinkó János hadköteles egyéneknek kivételes nőülés megengedéseért benyújtott folyamodásaik pártolással fölterjesztettek a honv.-ügyi kir. minsterhez. — Ezek során a d. e. 9 órakor kezdődött ülés d. u. 1/2 órákor végződött.

A borellenőző bizottság elnöke és a borfogyasztási adók kezelésének ellenőrzésére kiküldött, Gőrgy Gyula cs. és kir. kamarás, Mád városban tegnapelőtt teljesítette a fogyasztási adókezelés vizsgálatát. A kezelés rendszerével nagyon meg volt elégedve, mert minden tekintetben kifogástalannak és szakszerűnek találta s nem is késett kijelenteni abbéli tapasztalatát, hogy, a Tokaj-Hegyalja községeit sorra látogatván, eddig Mádton találta a legcélszerűbb eljárást. — Örömről szolgál köztudomásra hozni, hogy Mád, mely a fogyasztási adóknak a községek részére való megszerzésénél elkezdője volt a mozgalmnak, most e háztartási érdekkör igazgatásánál is vezető szerepet vívott ki magának.

A m. kir. központi statisztikai hivatal megbízásából Podhorszky László dr. min. titkár f. hó 14-én Ujhelyben időzött és a vármegye főszámvevőjével tanácskozott a törvényhatóság háztartási viszonyainak statisztikájáról. Ezzel az alkalommal szerzett jegyzeti anyagául fognak szolgálni annak a készülő és nagyobb szabású statisztikai műnek, mely a belügyminister ügkörét illető egyes igazgatási ágazatokról fog számot adni.

Szénkének előjegyztetése. Lapunk ma egy hetes számában említettük már, hogy a földmívelésügyi kir. minister Tokaj városban szénkénekraktárt állítottatott föl és a raktár készleteinek kezelését a város elöljáróságára bizta. Most még azt adjuk a Tokaj-Hegyalja borvidékének tudomására, hogy mint eddig, ezentul is csak az a szőlőbirtokos számíthat szénkének megrendelésének teljesítésére, a ki az ősi

gyerítéshez felhasználandó szénkének-szükségletét minél előbb, de legkésőbb f. évi május 1-ig előjegyzteteti. A tavaszi gyerítéshez felhasználandó szénkének-szükséglet pedig mindenkor legkésőbb a tavaszi gyerítés időszakát megelőző év december hó 1-ig jegyztetendő elő.

Uj postahivatalok szervezése. Hegedüs Sándor, kereskügyi kir. miniszter új postahivatalok szervezését vette tervbe mindazonok a helyeken, hol erre megfelelő forgalmi viszonyok kínálkoznak. E végből a postaigazgatóságokhoz rendeletet intézett, ezek pedig az egyes vármegyék felé hívták fel, hogy legsürgősebben terjeszték be mindama községek, sőt puszták és telepek lajstromait is, a hol postahivatalok felállítására kívánatos.

Tanulmányi kirándulás. A vm.-i gazd. egyesület szőlészeti szakosztálya tegnap tartott havi értekezletén elhatározta, hogy a Szerencsen felújított és felújítás alatt lévő szőlők megszemlélése céljából a f. évi június hó 4-én tanulmányi kirándulást rendez Ujhelyből Szerencsre és a kirándulás vezetésére főispánunkat folkerte.

A pénztárvizsgáló bizottság tegnap délelőtt váratlanul megjelent és rovincsoláshoz fogott közpénztárainkban. Midőn jelen sorainkat írjuk (d. u. 3 óra) a vizsgálat még tart.

Állami anyakönyvi statisztika. A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál 1899. ápr. 8-ától apr. 15-éig a) házasságot kötött: 2 pár; b) kihirdetett: 3 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt 16 esetben; d) elhalálozott: 12 egyén.

Hírek a nagyvilágból.

Dél-Hollandia Hága városában a nemzetközi leszerelő-konferencia a jövő hónapban nyílik meg. A világbéke létesítése érdekében tartandó eme tanácskozáson az öt világrész valamennyi rendezett állama képviseltetni fogja magát.

Görögországban az új kormány Theotokisz főministersége mellett megalakult.

Romániában a Sturdza-kormány beadta lemondását.

Kínában a német tengerész csapatok előrenyomultak I-csa-u-fu területén és elpusztítottak három falut, melyekben a kínaiak megtámadták a németeket.

A békeszerződést, mely a spanyol-amerikai ellenségeskedést végeképp megszüntette, f. hó 11-én kölcsönösen kicserélték.

Meránból jelentik, hogy ott és az egész tájon erős havazás van. A hó és hideg miatt a betegek onnan menekülnek.

Ausztráliában olyan hatalmas élő fákat fűdöztek föl, melyeknek magassága 143 méter, tehát a bécsi Szent-István-bazilika tornyánál másfélszer magasabbak. Ezek a fák az ugynevezett eukaliptusok. Lombkoronájuk csak 90 mtr. magasságban kezdődik, törzsük egyenes és tiszta fehér. Hatalmas alkotásukkal az emberre szinte nyomasztóan hatnak.

Hírek az országból.

Az országgyűlés Képviselőháza, letárgyalván az egyes ministeri tárcák 1899. évi költségvetéseit, holnap, legkésőbb kedden, napirendre tűzi a költségvetés törvényjavaslatát.

Fejérváry Géza báró honvédelemügyi kir. minister csuzos betegségben szenved, e miatt tárcája költségvetésének tárgyalásán sem vehetett részt a t. Házban, a hol Gromon Dezső államtitkár helyettesítette.

As isaszegi csata ötvenedik évfordulóját hazafias ünneppel ülték meg az ottani honvédsírok mellett.

A Hentzi-szobor sokkal erősebben épült, mint gondolták, azért lebontása is sokkal tovább fog eltartani, mint számították. A csontok eltakarítására, melyek a szobor alatt vannak, csak e hó vége felé kerülhet a sor.

Különbélek.

Királyi adományok. Ófelsége a király, kabinet irodája útján s főispánunk előterjesztésére, e hét folyamán Hladonik Tivadar mikovai, Szturovszky Péter brezói, Hrabely János kosaróci, Jaczkovics Mihály ladoméri, Kerlik Péter vidrányi, Kulik Mihály zyojnai és Orlik András pakasztói tanítóknak egyenkint 15 ftnyi legkegyesebb adományt küldött.

ban boesátja szét (népies kiadvány alakjában) az olvasóknak. A műről nagy elismeréssel nyilatkozott *Fereny Ida* öméltsága is. A könyveske korrekuráját most végzi a szerző s pár hét alatt a népies époszt olvasni és a kedves poeta nevét szeretettel fogják emlegetni az egész országban. Annak idején nem fogunk kézni bemutatni olvasóinknak a munkából egy-egy szebb részletet, — most kedves kötelességet teljesítünk, midőn a „Szomorú ének“ szeretetreméltó költőnőjének, a mi kedves munkatársunknak is, szép sikeréhez örvendező szívvvel gratulálunk!

— **Honfoglaláskori gyűrű.** Az eperjesszögi tanya mellett (Bodrogköz) abból a homokdombból, melyet a véletlen keze a múlt őszszel tárt föl s ahonnan e rövid idő alatt is már annyi érdekes, sőt becses történeti emlék (emberi eszmaradványok, kardpengék, sarkantyú, zabolya, kar-, nyak- és lábperecek, fülbevalók, díszítő fém pikkelyek, fibulák stb.) került elő, most legújabbban egy ezüstgyűrűt vájta ki, mely a IX. századbéli magyar őtvösmesterségnek egy ritka szép emléke. A fejcs gyűrű anyaga ezüst, karikája lapos és úgy mutat, mintha finom színőrszálakból volna egygyé róva. A karika öblösége arra mutat, hogy a kisujj ékessége volt. A karika két vége a gyűrűfej alá csapós-formában van beforsasztva. A gyűrű feje koronászerű, hat szögletes, tetején ezüst fogacsák között kékszerű (fele letört) kő; a gyűrű fejét környéskörül, a hat szögleten, ezüstgömböcskék (egy-kettő letört) ékesítik, úgyszintén ily gömböcskék (három—három), jobbról-balról is, ott hol a karika a fejhez fogódik. Ez a gyűrű-lelet is újabb fényes bizonyosság arról, hogy ez a vitéz, kit az eperjesszögi honfoglalások iránti temető födőzött és a kinek hadi fokossal hátulról befakasztott koponyacsontja birtokunkban van, előkelő helyet foglalhatott el *Arpád* hadi népe soraiban. Az ezüst gyűrű most Budapesten van, ahol az „Adalékok“ számára rajzolja s történeti folyóiratunkban, az Eperjesszög többi leletének rajzaival együtt, szakszerűen is fogjuk ösmertetni.

— **Viharos felhők elűzése.** A magyar meteorológusok is kísérletet tesznek most azzal a sajátos természeti tűneménnyel, mely szerint a viharos felhőket rendszeres lövöldözéssel el lehet űzni és ártalmatlanná lehet tenni. Alsó-Stájerországban egy *Stiger Albert* nevű birtokos rendszeresen alkalmazza a viharos felhőkre való lövöldözést. Hat lövő-állomást állított fel birtoka mellett. Mindenik állomás tíz nehéz mozsárgyúval van felszerelve. Mikor a viharos felhő közeleg, a 60 mozsárgyűből 120 grammos lövésekkel szakadatlanul kezdenek lövöldözni. Szemtanuk állítása szerint a hatás valóban meglop. A lövöldözésre néhány perc alatt nyugalm áll be az előbb még fenyegetően közeledő gomolygó felhőtömbben, majd mint valami tölcser, megnyílik a felhőréteg, a tölcser szélei örvényleni kezdenek s az egész felhőképződés jégeső, sőt zápor nélkül szétoszlik. 1896. nyara folyamán hatszor ismétlődött a lövöldözés, mindig egyforma jó sikerrel; a hatás körülbelül egy négyzetméterterületre terjed ki. Darányi miniszter figyelmét is felkeltette a viharos felhőknek ez a különös módon való elűzése s kijelentette Konkoly Miklós meteorológiai igazgató előtt, hogy hajlandó egy bizonyos összeget boesítani rendelkezésére, hogy a kísérletezéseket e célból megtehessek. Konkoly Miklós, mihelyt megkapja ezt az összeget, azonnal meg is kezdi a kísérleteket a viharos felhőknek lövésekkel való elűzése végett.

— **Eladó** egy jó karban lévő 4 ajtóval ellátott, fényezett (politour) ebédli kredenc. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

— **Tarcalon Komássa Kálmán** füszer és vegyes kereskedésében, egy jó házból való fiú tanulóul felvétetik.

— **Helyben** dús gyökerzetű igen szép ríparia port. monticola és európai muskotály vessző, továbbá egy majdnem új brička eladó. Cim a kiadóhivatalában.

— **Egy tanonc** felvétetik *Bánóczy* Kálmán sütődejében, — úgyszintén. özv. *Glück* Jakabné könyvkötészetében is.

Selyem-damast

75 krtól 14 ft 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámentesen valamint hához szállítva, — **mintákat pedig postaforgatóval** küldenek, **Henneberg G.** (cs és kir. udvar szállító) **Selyemgyárai Zürichben.** — Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. — 5.

Irodalom

Füzet az indiai művészetéről. A „Nagy Képes Világtörténet“-nek most megjelent 21. füzet a csodálatos bájú, mesevilágba való, dús, gazdag, buja indiai művészetéről ad igen vonzó és tanulságos közleményeket. A füzet főként

az ellorai híres sziklatemplomról, a déli stílus e legszebb remekéről, mely a VIII. században keletkezett, értekezik. Ennek a templomnak nem a fala emberi munka, hanem az ürege. Nem odahordták az építőanyagot, hanem elhordták a hegyet, csak ott hagyva meg a természet alkotását, a hol az embernek falra van szüksége; 50 láb széles, 270 láb mély templomudvart vájták a hegybe. Az udvaron belül megmaradt a hegy tömege, s ezt átalakították templommá. A templom négyzetes „vímáná“, legfelső koronázata 90 láb magas van a föld felett. A falakat az indiai mitológiából vett képek díszítik, s a nagy hősköltémények alakjai. Sajnos, India gazdag miszticizmusának kevés ismerője van, művészetét kevesen tanulmányozzák, pedig a díszítő-formák ily páratlan gazdagsága sehol másutt nem található! Ezért is igen nagy szolgálatot tesz e füzet, mely gyönyörű képekben s a tudomány mai színvonalán álló szövegben magyarázza a sajátos kultúra szülőit, e buja föld termékeit, melyet nem ártana a művészet számára még egyszer felfedezni. A „Nagy Képes Világtörténet“ 12 kötetből fog állani. Szerkesztője *Marczali Henrik*. Egy kötet ára diszkótésben 8 ft, füzeteként is kapható. Megjelen minden héten egy füzet, a 30 kr. kapható Révai Testvérek könyvesházában (Üllői-ut 18.) s bármely hazai könyvkereskedésben.

A „Látóképes levelező lapok“ — a képes levelezőlap gyűjtők lapja — első száma április 15-én jelent meg igen érdekes, hasznos és szórakoztató tartalommal, valamint gazdag esere és közvetítő rovattal. — Előfizetése az 1899. évre 75 kr. A 24 oldalas laposkát — mint mutatványzatot — kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a „Látóképes levelező-lapok“ kiadóhivatala Tata, Komárom-megye

A „Pillangó“ társadalmi és művészeti ócielop előfizetése egész évre csak 4 ft, fél évre 2 ft. Előfizetni lehet a „Pillangó“ kiadóhivatalánál Budapesten, VI., Teréz-körut 35.

Egyesületi élet.

Tűzoltóink ünnepe. Most huszonöt esztendője, hogy *Dókus Gyula*, akkor árvaszéki jegyző, néhány lelkes bajtársával, megalakította a máig is fenálló újhelyi „önkéntes tűzoltó egyesület“ nemes emberbaráti intézményét. *Dókus* előbb, mint alparancsnok, később, mint főparancsnok, néhány év óta pedig mint a tűzoltó választmány elnöke vette ki részét az egyesület érdekében tett működésekből és vezetésből. Mindenesetre az egyesületnek fenállásában ő neki vannak legnagyobb érdemei. Ezeket az elévülhetetlen érdemeiket hálálta meg és róta le irányában a tisztelet, szeretet és ragaszkodás adóját most az önkéntes tűzoltó egyesület azzal, hogy e hó 11-én, éppen nevenapjának előestéjén, impozáns fáklyászenét rendezett tiszteletére. Az ünnepelésbe belevonták a m. a. v. műhelyi tűzoltóságot is. A szász fáklyás tűzoltóállás, *Schön* Miksa h. főparancsnoktól vezényelt, impozáns menet a gyári fuvóhangszeres zenekarral, a tűzoltó őrtanyától indult s a Papsor-után, Széchenyitérren és Rákóczi-után jutott a „Gyulalak“ előtti parkba, a kastély bejárása elé. Itt, *Juhász* Jenő, az egyesületnek érdemes főparancsnoka, szép és tartalmas beszédben üdvözölte az ünnepeltet, kiemelve az egyesület megalapítása, fejlesztése és fenállása körül szerzett hervadhatatlan nagy érdemeit. Mikor a szép beszéd után elharsant a háromszoros éljen, *Dókus Gyula*, a nem várt megtiszteltetésért látható meghatottsággal mondott köszönetet bajtársainak, a kikkel, mint mondá, a polgárok, személy és vagyonbiztosága érdekében, míg erejéből telik, jövőben is működni kíván. Fáklyászene után a tűzoltóság *Friss* vendéglőjének étkezőjében gyűlt áldomásra. Megjelent közöttük az ünnepelt is. *Juhász* főparancsnok itt ismét üdvözölte, *Schmidt* Lajos rendőrkapitány pedig nevenapja alkalmából elvette dikiójában. *Dókus* visszapillantást vetve az egyesület érdekes keletkezésére és viszontagságos történetére, az önkéntes és a gyári tűzoltóság között való harmonikus egyetértésért s az egyesület minden tagjárt ívott zajosan megélejtett áldomást. Majd ismét szót kért *Schmidt* rendőrkapitány és a tűzoltóság nevében *Juhász* Jenő főparancsnokot ellette. Ezután *Rosenberg* Bernát dr. tűzoltó- orvos ugyancsak *Dókus* köszöntötte fel. Dikióztak még *Balogh* Gyula gyártelepi tűzoltó tisz, *Roósz* Adolf s még számosan, úgy hogy a kedves s a tűzoltóság életében emlékezetes alkalom csak az éjféli órákban ért véget. A mulatságon a gyártelepi zenekar játszott kitünő betanulással előadott mű- és magyar darabokat.

A s.-a.-ujhelyi keresk. társulat *Schön* Sándor elnökle a múlt h. 9-én tartotta évi közgyűlést. A titkár jelentéséből kitűnt, hogy a társulat nagy anyagi, mint szellemi téren ez évben is előbbre vitte a kereskedők közös érdekeit. A társulat részéről feltartott keresk. tanuló iskólájában 64 tanuló nyert általános és szakoktatást. A közgyűlés jóváhagyta a múlt évi számadásokat, melyek szerint a társulatnak évi jövedelme kitett 886 ft 44 krt, ebből kiadás volt 776 ft 04 kr. pénztári maradvány 110 ft 40 kr. Iskolai segedelem címén befolyt 400 ft, a melyért a közgyűlés köszönetet szavazott az országos kormányynak, S.-A.-Ujhely város elöljáróságának, a kassai keresk. és iparkamarának, a helybeli pénzintézeteknek és az izr. ifjuságnak egy tánemulatságából juttatott 48 ftnyi adományaért. Megállapították az ez évi költségvetést. Egyes indítványok tárgyalásával a közgyűlés véget ért.

A kozmai tűzkárosultak részére újabban a következő adományok folytak be: *Firczak* Gyula öméltsága Munkácsról 50 ft. A nagymélt. belügyi minisztertől Bpestől 100 ft. *Legenye* Mihályi községtől 2 zsák élet. Sztankócz községtől 2 ft. *Vécsey* Alajos br. gyűjtőívén 35 ft. Szerdahelyi Vincéné urnő gyűjtőívén pótlólag 4 ft. *Nagy-Kázmér* község gyűjtése 35 kilo 7 deka szalona, 43 és fél kenyér, 70 kilo liszt és 104 db. hering.

Fogadják a nemesszívü adakozók a szerencsétlen tűzkárosultak nevében hálás köszönetemet.

Lentz József,
segélyző-bizottsági elnök.

Nyilvános köszönet.

Alólirottak, mint kozmai tűzkárosultak, kötelességünknek tartjuk, hogy a „Bécsi Biztosító-Társulat“ irányában nyilvánosan fejezzük ki hálás köszönetünket, hogy bár két évi díjjal hátrálékban voltunk, mégis a társulati igazgatóság részünkre adományképpen 250 fto kiutalványoztatott.

Kelt Kozmán, 1899. április hó 14-én.

Bukovszky János és neje.

TANÜGY.

A Zemplén vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata

— Rovatvezető: *Schneider Jakob*. —

Kéziratok a rovatvezetőhöz S. A.-Ujhelybe küldendők.

Jubilált kir. tanfelügyelő.

Nemes Najos, kir. tanácsos, tanfelügyelő ápril hó 10-én töltötte be tanfelügyelői működésének 20-ik évét. A s.-a.-ujhelyi állami iskolai tantestület ez alkalmat felhasználva,*) *Vágó* Gyula igazgató vezetése mellett testületileg tiszteltgett a közszeretetlen álló tanfelügyelőnél, hogy áldásus tanfelügyelői munkálkodása 20-ik évfordulóján üdvözölje s további működéséhez jó kívánságait kifejezze. — A kir. tanfelügyelő a legnagyobb meghatottsággal s bensőséggel válaszolt az igazgató üdvözölő beszédére, biztosítva további jóindulatáról, szeretetéről úgy az újhelyi, mint a hatásköre alá tartozó tanítókat. Éljen soká vármegyénk szeretett tanfelügyelője! Koronázza siker minden lépését, hogy úgy a tanítók, mint a magyar tanügy érdekében még teljesítendő munkálkodásai eredményének és sikereinek igen, de igen sokáig örvendhessen!

A természettan népiskolai tanításáról.

E lapok múlt évi 12 számában a népiskolai természettan-tanítás sikertelenségéről szólnék, ígéretet tettem, hogy a sikertelenség elhárítására egyet s mást elmondok. Ez ígéretemet akartam most beváltani. A sikertelen tanításnak, vagy egyáltalában a nem tanításnak ketős okát látom s azért ezekre fogom a fő figyelmet fordítani.

Első ok szerintem a természettan megértésének és így tanítási módszerének az egyáltalában nem, vagy nem helyes ismerése.

E módszer pedig aránylag igen egyszerű: röviden így fejezhető ki: *mi* történik, *hogyan* történik és *miért* történik, vagyis természettani fogalmakat használva: *tünemény, törvény, ok*.

Ez azonban még a kisebb és könnyebb része a dolognak.

A fő és második nehézség, a min a természettan sikeres tanítása a legtöbb esetben hajótörést szenved, a helyes módszer gyakorlati alkalmazásában van.

Az itt előforduló fő nehézség az első fok, a mi a tünemény felfogatásában, vagyis a szemléltetésben, kísérletezésben nyilvánul.

„Kísérletezés“ oly idegen valami ez még napjainkban is a legtöbb népiskolában. A tanító idegenkedve borzad tőle, valami nagy dolognak képzel az s legtöbbször mentsége a felszerelés hiánya.

*) Több volt tanítványa is, közelből és távolból, a zempl.-vm. tanító-egyesület alsó köre nevében pedig *Be-recz Károly* bereczkii áll. tanító a Sárospatakon tartott köri gyűlés alkalmából üdvözölte öngagságát. R. v.

Hát épen itt van a félreértés. A népiszkolai természet tananyag, vagy legalább annak legnagyobb része egyáltalában nem kíván bonyolult összetett kísérleteket, melyekhez talán drága, mesterséges kísérleti eszközök volnának szükségesek. Nem, ezen tananyag körébe vágó tünemények legnagyobb része mint egyszerű észrevétel megszerelhető a mindennapi életben lépten-nyomon előforduló esetekből.

Azok a tünemények pedig, melyek ilyen módon nem szemléltethetők, bemutathatók oly egyszerű módon és eszközökkel, melyek folyton a tanító kezébe esnek, vagy általa igen könnyen előállíthatók.

Allításaim igazságára legyen szabad néhány szembevető példára hivatkoznom.

Ott van pl. a vizgöz feszítő-erejének szemlélésére a leborított fazékban való főzés; a meleg kiterjesztő és hideg összehúzó hatásának bemutatására a keréknél ráfalló ellátása, vagy ott vannak a különböző gyermekjátékok és játékszerek, melyekből szintén sok természet-tan tünemény észlelhető. (Lásd dr. Felméri: A természet-tan elemei a játéktan.)

De ugyan ez az egyszerűség alkalmazható a mesterséges kísérleteknél is.

Ismét példára hivatkozom. Magasabb iskolákban pl. a süritett levegő nyomó hatásának bemutatására leggyakrabban a külön, erre a célra szerkesztett Heron labdát használják, melyben a levegőt külön süritő-levegőszivattyúval süritjük meg. S ugyanezt bemutatathatjuk úgy is, ha egy közönséges üregbe egy kihuzott végű csővel ellátott dugót illesztünk a levegő megűritését a csővön keresztül való befuvás által eszközöljük. S így egyszerű készülék igen sok van. (Lásd Veres F. Tanszakkészítés.)

A tünemények szemléltetése és megtanítása után következnek aztán a tünemény miként való lefolyásának vagyis a törvénynek megismeretése s ott, a hol lehet, a harmadik fok, vagyis az ok keresése. Feltételesnek veszem ezt a népiszkola szempontjából, mert sok fizikai tünemény van, melynek okát a gyermek nem értené meg. E helyett ezeknél, de különben a többen is a népiszkolai tanítás szempontjából igen fontos fokozatot képez a fizikai törvényeknek gyakorlati alkalmazása a gazdasági életre, iparra, a babonák kiirtására.

A sikeres tanítás szempontjából még egy lényeges dolgot kívánok megjegyezni a kísérletezésre vonatkozólag.

Soha se végezzen a tanító egy kísérletet, hogy előzőleg a szükséges eszközök jószágáról meggyőződést ne szerezzen, vagyis hogy előbb maga a kísérletet el ne próbálja. Ha ennek dacára sem sikerül az, ismételni kell újra, de a nem sikerült kísérletet is fel kell használni, rávezetvén a gyermekeket ama hiányzó feltételre, a mely miatt a kísérlet nem sikerült. Bizony fáradtságos így a természet-tan tanítása, de maradandó sikert csak így érhetünk el.

A cél érdekében azt hiszem egyik kartársam sem fogja fáradtságát sajnálni s mondhatom bő kárpótlást fog munkájáért nyerni.

Kötse István.

I. Bírálat

„Mi a tanító feladata a terjedő szociálmus-szal szemben?” című s „Virtus nobilitat!” jeligével ellátott pályamunkáról.

E pályamunka mindjárt az első elolvasás után azt a benyomást tette reám, hogy írója a szociálmus fogalmával teljesen tisztában van s így egészen helyes irányban keresi és találja meg azon okokat, melyek e mélyreható és nagyon veszélyes társadalmi bajnak szülői, fejlesztői, tápláló s életető elemei; s mindjárt az elején meg is nevezi, hogy ez okok: a vallás-talanság, tudatlanság, munkátlanság és az ezek nyomán fakadó rosra való hajlamok mesterséges fejlesztésére használt izgatás. És megmondja azt is, hogy e betegség eltávolítására első sorban hivatva a néptanítók vannak.

Hát a midőn én a pályamű írójának a szociális kérdés megoldását illetőleg általános-ságban a magam részéről is igazat adok és a néptanítókat itt szintén főtényezőkné tartom, ugyanakkor ki kell jelentenem, hogy e betegség eltávolítására — miként az író mondja — részéről őket alkalmasnak már nem tartom, azonban annak megelőzésére, illetőleg az ezt előidézhető kóros anyagok csirájában való előfőtására, megsemmisítésére igen. Itt a tanító — szerintem — mint orvos nem szerepelhet, de rendkívül fontos és utókövetkezmenyeiben az egész társadalomra kiható munkásság vár reá azon irányban, hogy e veszélyes bajt fellépni környezetében ne engedje és ezen a téren egy sok oldalú képességgel bíró s e mellett egészséges testtel, lélekkel megáldott s hivatása magaslatán álló néptanító valósággal csodákat művelhet. Csodákat művelhet pedig azért, mert az iskola birodalmában ő lévén egyedül az ur, a kormányzó, a minden szépet, jót, nemest befogadni képes gyermeki szívet, azt a finom viaszt, a gyöngéd szeretet melegével meglágyítva ak-

ként gyurhatja, alakíthatja, művelheti, hogy abban az Isten, Haza és emberszeretet elhintett magvai termékeny talajra találva, meghozzák az erény virágait, a melyek nyomán fejlődött gyümölcsből táplálkozva az ifjú lélek, az iskolán kívül, a felnőtt korban is a becsületes munkában fogja keresni egyedül a boldogulás biztos eszközeit és a hamis próféták kísértő, rosra esabító ígéinek helyét nem ad, mert befogja látni, hogy miként az Isten egy és ugyanazon fának leveleit, vagy egy virágnak szirmait nem teremtette teljesen egyenlővé, úgy az emberek között sem lehet teljes egyenlőség, vagy éppen vagyonsközösség; és befogja látni, hogy azon társadalmi rendet, melyet Isten már a teremtés korában megalkotott, felforgatni nem lehet, vagyis hogy ur és szolgát, szegényt és gazdag mindég volt és lesz mindig, míg e földön ember élni fog.

A tanító munkásságát kizárólag a szociálmus kifejlesztésének megelőzésére irányítva, a pályamű írójával teljesen egyet értek abban, hogy a tanító feladata itt két körben mutatkozik: egyik az iskola, másik a társadalom.

Az iskola tevékenységét három főreszre osztja fel s ezek között első helyre teszi a vallás-terkölesi, azután a hazafias és végre a munkára való nevelést.

Vallás-terkölési nevelési rendszerénél a tanító feladatát igen helyesen és széles alapokra fektetve ismerteti és itt fő elvként mondja ki, hogy az iskolai nevelést minden irányban vallásos szellemnek kell áthatnia. S hogy a szerző a szociálmus elleni győzteszert első sorban a vallásos nevelésben keresi és hiszi megtalálni, én úgy vélem, ennek oka abban rejlik, hogy mint szerény néptanító, az élet súlyos terheinek nyomása alatt bizonyára önmaga is tapasztalta, miszerint csak a mély vallásos érzés, az Istenben tettett rendhítelten bízalom és egy jobb jövő reménye lehetnek egyedül azok a támpontok, melyeken a csüggedző lélek megnyugvást talál és a melyeken a testi élet panaszaira, a természet örök törvényei és a társadalmi rend ellen fel-fel támadó bűnös gerjedelmek kísértései ellenállásra találnak s megtörnek.

Beregszászy István,

mint a zempl.-vmegyei tanítóegyesület bíráló-bizottságának tagja.

(Vége köv.)

A rovatvezető postája.

L. E. F. — Nagy-Mihály. Jövő számban, ugy is van még elég idő

CSARNOK.

Nyári vihar.

(A „Zemplén” számára angolból)

- Hát nem akar megbocsátani Cosy?
- Nem, nem akarok.
- És válnunk kell örökre?
- Úgy mondtam.

A haragos leány, kinek szelid lágy hangja ellentétben volt szavaival, Ashley Manorház egyik ablakánál állt, könnyel telt szeméi a távol hegyeken nyugodtak, melyekre már az esti homály borult és így került ki jegyese tekintetét, ki a kertben az ablaknál állott s epedve várta a bocsánatot.

Az ablak majdnem földig ért s viritó roz-szákkal volt kerítve. Most Cosy egy ágat letört s nagy figyelemmel vizsgálta minden egyes levelét, mialatt élénk pir borítá arcát.

— Kedvesem, bocsáss meg! Esküszöm nem boszantlak többé! Annyira elmerültem Cosy.

Az ágaeska lábaihoz esett s a kék szemek haragos lángban égtek.

— Azaz majdnem két óráig dohányozott, — kiáltott fel Cosy, — igen dohányozott, mert Daisy látta magát, — dohányozott, míg én vártam önt és aggodni kezdtem hogylétéről. És az alatt ön a dohányt élvezte, nem gondolva reám, ha várom-e vagy sem és ön azt elmerülésnek nevezi. En — —!

— Cosy — és egyik kezét az ablak párkányára tette.

— Ne nevezzen többé e néven, uram; én nem vagyok többé Cosy-ja. Az eljegyzést felbontom és minél hamarabb tudják meg ezt, annál jobb. És hirtelen visszahúzódt a kéztől, mely az övét kereste s büszkén, esendesen a függöny mögé eltűnt.

Wharton György visszalépett az ablaktól és a szívat, melyet rejtve tartott, eldobta. Zavart s haragos volt, de midőn kalapot emelt, s meghajta magát elég kellemes és gondtalan hangon mondá:

— Van szerencsém kegyednek jó éjt kívánni Miss Heletem.

Semmi felelet, Cosy elment volt.

György odatért vissza, ahol az est nagyobb részét töltötte, egy kis nyári lak közelébe, mely felett pompás cédrusfák terjeszték ágaikat. Ez volt az ő kedvelt helye, talán mert itt szabadon, kedve szerint szivarozhatott. Leveté magát a

gyepra s természetesen, hogy izgatott kedély-állapotát csillapítsa, pipáját elővette s megtömvé dudolgotott: „A nap jövend te elfelejtesz” és kalapját hátravetve hatalmas füstgombolyogakat eregetett az illatos nedves éjjeli légtbe. És a mint dohányzott s gondolkodott, haragja elmúlt és nem tudta elképzelni, hogy Cosy komolyan szándékoznék vele szakítani.

— Csak nyári vihar — gondoló magában mosolyogva. És visszaidézve nőies hirtelen haragját, milyen szép volt lánghó kék szemével, piros arcával, melyek mint rózsák viritottak. — „Kedves kiasi leánykám!” Hogy is gondolhatott csak egy percre is az elválhatásra.

Egy fehér ruha suhogása, egy gyönyörű arc, lágy csipkekendővel körülesavarva, egy madáresengési nevetés és ime a gyűlölt füst-felhőn keresztül látta Cosyt a Winyard Percy karján, a harag vagy bánat legkisebb jele nélkül sétálgatni

— Majd holnap énekelni fogok — mondá a kedves hang, s akkor talán megmondom önnék...

Percy a szép beszélőhöz hajlott s valamit sugott, György nem hallotta, hogy mit, de a felelet tördőfésként hatott szívére. Felugrott és reszketve a felindulástól a kis nyári lak előtt termett.

— Igen szeretem önt, de csak egy kiesit.

Valóban Cosy volt, kit Percy karjaiba zárt s esőket nyomott ajkaira: itt a cédrus fák árnya alatt, melyeken keresztül a hold sugari rezgettek — Cosy, reményeinek s álmainak tündére: kedves szerelme a kiért fáradozott s kiért minden előnyről lemondott, mi a pagodák országában kínálkozott. A leánya vidám nevetése, mely őt álmaiból fölébreszté, Cosy az ő kedves Cosy-ja volt-e ki oly féltékeny vallá meg szerelmét, s kinek szeméből csak őszinteséget olvasott ki! Oh az lehetetlen, annyira nem csalódhatott.

Néhány percre e rémitő gondolat győörtöte őt, aztán mélyen felsőhajtva, az árnyas helyet elhagyta s kilépett a holdvilágos térére. Lábainál valami csillámlott, fölveté. Ime egy aranykigyó — Cosy karperece! Azonnal megismerte azt, nem szerette az ékszert s többször kérte Cosyt, hogy ne viselje. És Cosy, ki büszke volt e karperece, mint legszebb darabjára ékszerei közt, engedett kérésének s nem hordta többé. De e karperec meggyőzte Wharton Györgyöt, hogy sem nem örült, sem nem álmodik és hogy Cosy néhány perccel előbb erre járt.

— Hamis és kegyetlen mint e jelvény! — mormogott György — és én életemet oda adtam volna hűségéért.

A kis nyári lakba ment, az asztal mellé ült, melyen még a Cosy kézimunkája hevert, fejt karjaira támasztá s az erőteljes férfiú zokogott keservesen. Az élet mint pusztá ür tángott előtte. Nem fogja s nem is akarja többé látni. Ismét hivatalt vállalt, s messze hazájától, nő s gyermek nélkül, hazájának szenteli ezen-tul életét. Jövője örömtelen zord leend.

Egy alak a küszöbre lépett; kétségbeesett erőlködéssel föllált s a belépővel szembe találta magát — Cosy volt, födetlen fővel, sápadtan, kisírt szemekkel, ruhájának uszályát maga után húzta, mely nedvesen függött körülte. Midőn jegyese arcát megpillantá, visszahökkent és ruháját összeszedte.

— Itt van karperece, melyet elveszített, — kezdé György hidegen s igyekezve méltóságát megtartani, csak az imént találtam meg.

De látva a halvány arcot s a kisírt szemeket, melyek nem villogtak többé haragban, hanem kérően reá voltak szegezve, nem folytathatá tovább. Néhány perc múlva György erőt vett magán, a karperecét átnyújtá s kifelé ment, midőn Cosy kezét karján érzé, mely őt visszatartá.

— Cosy — mondá szomoru hangon, hozzá-fordulva, — miért bánt így velem én annyira szeretem magát.

— Sajnálom kedvesem — viszonzá Cosy, könyeit igyekezvén visszatartani, belátom, hogy igazságtalan és hogy oly indulatos voltam: de oly soká vártam önre, természetesen azt hittem, hogy Daisy átadta üzenetemet — lássa az az ő hibája inkább. Fontos dolgot akartam önnel közölni és ön csak nem jött, hát azt hittem, hogy inkább szivarozik sem mint hogy hozzám jöjné, azért megharagudtam. De kérem, ne gondoljon avval a mit haragomban mondtam.

— Cosy hát mit beszél, hiszen az őrülség? Hát nem tudja, hogy alig öt percre, hogy e karperecét találtam, mely most kezeiben van?

— E karperec? Hát most mit tettem? Azt hittem nem szeret, hát Daisynek odaadtam. Hiszen mindig mondotta, hogy gyűlöli e kigyót?

— De hát nem járt-e erre az imént Wynyarddal?

— Daisy volt. És azt akartam önnék mon-dani: Daisy és Percy.

— De rajta volt csipkekendője?

— Rajta? Lehet. Gyakran kölesönösen viseljük holminkat.

— Szerelmem! — suttogott György s őt karjaiba zárva, — akar tud-e megbocsátani?

— Hogyan, mi a baj György? Azt hittem, én vagyok a hibás. Csak el nem hitte, hogy nem szeretem?

— Hittem kedvesem. Boecásson meg nekem az ég. Igazságtalan valék; de soha-soha többé nem leszek az, drágám!

— Az nem is lenne szép — mondá Cosy mosolyogva — és nem is tudom mit érdemel meg mérsértés. Képzeld csak, ha tovább is így gondolkoznék, mivé lett volna életünk?

— Ne beszéljünk többet erről — mondá György komolyan. — Cosy minden próbára kész vagyok, hogy szerelmemet bizonyítsam. Istenemre e peretől nem szivarozom többé! Jó lesz így édesem?

Cosy vidáman nevetett.

— György — mondá — mit gondol, nem mennék-e be a könyvtárba, ahol kedvemért még egyszer dohányozni fog. Tudja a „béke pipá"-ját és én megígérem, hogy nem leszek többé indulatos.

— Cosy, angyal vagy és én — de lemondok a dohányzásról, mikor férj és feleség leszünk, nem lesz szükség többé a békepipára.

Eremc.

Közgazdaság.

A búzatermelés jövője.

(2. Folytatás)

Magyarországnak ma már csekély búzafelhasználása Ausztria buzáhiánya csaknem teljesen ellensúlyozza s így Ausztria-Magyarország is a közeljövőben az importáló államok sorába fog lépni. Igaz ugyan, hogy az utóbbi 25 év alatt a búzatermő terület 54.6%-al növekedett, azonban a lakosság száma is ez idő alatt 21.8%-szaporodott, a fejenkénti kenyérfogyasztás pedig 80%-al emelkedett. Búzatermelésre alkalmas, még műveletlen területe vajmi csekély, vagy éppenséggel nincs is.

Románia szintén fontos búzatermő ország, melynek jelentékeny kivitele is van. Tekintettel szintén a szaporodó lakosságra, nem valószínű, hogy ez ország is kivételét fokozhatná.

Franciaország, bár roppant sok búzát termel, bevitele szorul. Németország búzabevitele óriásilag fokozódik; az utóbbi 25 évben bevitele 700%-al emelkedett. Angolország szükségletének háromnegyedét importálja.

Argentína és Uruguay búzatermő erejét nagyon túlbecsülik. Ez országok művelésre alkalmas területét, jót-rosszat összevéve, 4 millió hektárra teszik. Nem valószínű tehát, hogy Argentína valaha is 12 millió hektárnál több búzát termesztesen. Jelenleg 2.4 millió hektáron termeszt búzát, a mely a legközelebbi 20 év alatt meg kétszerezhető.

Uruguay is a legközelebbi 20 év alatt legalább 400,000 hektárral szaporíthatná búzatermő területét, azonban az ottanipolitikai társadalmi viszonyok nagyon akadályozólag hatnak a mezőgazdaság fejlődésére.

Dél-Afrika most még búza importáló terület s búzatermesztésre alkalmas alig másfél millió hektár földje van. Sokat reméltek közép-Afrikától, ámde ez a remény sem vált valóvá. Közép-Afrika nem alkalmas búzatermelésre, mert ott a banána már megéri, ilyen helyt pedig már nem lehet búzát termesztetni. Különben Afrika legnagyobb részében a rovarok pusztítása is lehetetlenné teszi a búzatermelést.

Észak-Afrikának jelenleg másfél millió hektoliter buza feleslege van, ez is azonban a gyarapodó honi szükséglet miatt apadóban van. Rendszeres öntözéssel azonban Egyiptom három annyi búzát teremne mint most, de ez is csak úgy volna lehetséges, ha a Nilus deltájának jelenlegi pamut termő földjeit búzatermesztésre fordítanák. Algírban és Tuniszban sok földet vesznek újabban művelés alá, s majdnem valamennyit búzatermelésre használnak, mivel ez irányban igen nagy a kereslet. Ha a jelzett pamut-földeket s az Algírban és Tuniszban még felhasználható földeket búzatermelésre fordítanák, körülbelül 2 millió hektoliter buzagyrapodás éretnék el.

Indiának rengeteg búzatermő földjei vannak; 1895-ben 8 millió hektáron közel 70 millió hektoliter búzát termelt, melynek 7.8-a honi fogyasztásra szükséges s csak 1.8-a kerül kivitelre. A lakosság évi szaporodása azonban több mint 3 millió, a melynek megfelelőleg körülbelül 700 ezer hektárral kellene szaporítani évente a búzával bevetett terület mennyisége egy negyed annyit sem tett ki, a miből önkényt következik, hogy Indiának buzakivitele is csökkenést fog mutatni.

Az itt felsorolt adatok az eddig rendelkezésünkre állók között a leghitelesebbek. Egy olyan kiváló tekintély gyűjtötte azokat össze, mint Sir Williams Crookes és pedig az adatok 95%-át az illető országok hatóságaitól szerzte be s csak a többi 5%-nál támaszkodott a legmegbízhatóbb kereskedelmi becslésekre. Ezen adatok szerint pedig a jelenlegi alacsony átlag évi termések mellett, a buza nem tarthatja fenn

soká uralmát a művelt világ élelmi szerei között. Ha az összes búzatermő országok búzatermesztésre alkalmas összes földjeiket művelés alá vennék, a világ búzatermő területe ez esetben is csak mintegy 40 millió hektárral növekednék, a mely területnek átlagterméseként hektáronként 11.52 hektolitert számítva, 460 millió hektoliterrel természeténél a mostaninál több buza, a mely csak annyi, mint a mennyi a búzafogyasztó népség természetesen növekedésének az 1931-ik évig megfelelőnek. Jelenleg a búzafogyasztó népség szükségletéhez mérten 31 ezer angol négyszögmetrföld hiány van az összes búzával bevetett terület terjedelmében, a mit ma még azért nem érzünk, mert az 1896-ik évvel végződő tíz év búzatermése, több mint 50%-al volt nagyobb az előző huszonhat év terméseinek átlagánál; biztosítékot nyújt ez azonban arra nézve, hogy a buza ára a közel jövőben emelkedést fog mutatni.

Ha az elmondottak mellett tekintetbe vesszük a munka árának folytonos emelkedését, a talajok termékenységének esőkenését, úgy be kell látnunk, hogy a buza ára is folytonosan emelkedni fog, s csak olesó szállítási tarifákkal, az adók és vámok csökkentésével, s a talaj termőképességének mesterséges fokozásával lehet lesz még egy ideig megakadályozni, hogy túlságos magasra ne szökkenjen.

Azt a katasztrófát tehát, a mely a buza hiány miatt előre láthatólag be fog következni, csakis a talaj termőképességének fokozásával lehet elodázni. A talaj termőképességét pedig igen jelentékenyen lehet még fokozni azáltal, ha mindenik növénynek a neki leginkább megfelelő tápláló anyag mesterségesen vitetnek a talajba.

Mielőtt azonban ezzel a témával behatóbban foglalkoznánk, lássuk mindenek előtt az egyes országok átlagterméseit.

Ország	Átlagtermés hektáronként
Dánia	32.34 hlt.
Angolország	25.65 "
Belgium	21.74 "
Németország	18.08 "
Franciaország	15.29 "
Ausztria	14.19 "
Magyarország	11.90 "
Olaszország	9.57 "
Oroszország	7.74 "
Egyesült-Államok	12.00 "

Miként ezen kimutatásból látható a nyugatra fekvő államok termés-átlaga háromszor-négyszerre nagyobb, mint a keletre fekvőké. Ezen nagyobb átlagterméseket aligha eredményezi egyéb, mint a talajnak jobb megmunkálása, erősebb és helyesebb trágyázása. Pedig itt ki nem mutatott óriási területek vannak, melyeknek átlagtermése még sokkal rosszabb. William Crookes a világ átlagos búzatermését 11.52 hektoliterre teszi hektáronként s abban a nézetben van, hogy ezt az átlagos termést nem volna nehéz dolog 18 hektoliterre emelni, de kétségkívül tartja, hogy légenyvel trágyázva ennél többet is el lehetne érni.

Ezen állításának megerősítésére példának állítja a rothamstadi kísérleti teret, hol ez irányban évek hosszú sorozatán keresztül végeztek tanulmányokat. Trágyázás nélkül egy és ugyanazon talajon tízenhárom évig egymásután búzát termesztettek, amidőn az átlagos termés hektáronként 10.62 hlt. tett ki. A következő tízenhárom év alatt ugyanazon földeken ismét búzát termesztettek, de már bőven ellátták azokat natrium nitrat és ásványi trágyákkal, mire az átlagtermés 24.10 hektoliterre emelkedett, vagyis csaknem 14 hektoliterrel fokozódott 32.46 kg. chilisalétrum szükségletetett a termés-átlagnak 100 literrel való fokozására.

Hogy ezen arányok szerint a világ búzatermése hektáronkénti 11.50 hl. átlagtermésről 18 hektoliterre legyen emelhető, minden hektárra körülbelül 2 mm. chilisalétrum szükségletnek évente s hogy a világ jelenlegi 700 millió hektolitert kitevő búzatermése az 1931-ben szükségletű 1180 millió hektoliterre legyen emelhető évente 130 millió m/m. nitrátra van szükség, mert jelenleg körülbelül 65 millió hektár földben van buzávetés. Ennek a mennyiségnek persze az egyes országok között arányosan kellene megoszlani, többnek kellene oda jutni a hol most semmit vagy csak kevesebbet használnak, kevesebbnek oda, a hol már most is sokat használnak. Hol keressük most már azt az anyagot, a mely így rettenetes mennyiségű kötött nitrogént tartalmaz.

Itt van mindjárt a világitó-gáz-gyártás mellékterméke az ammonium szulfát. Ezek a gyárak azonban együttvéve is csak 400 ezer tonnát termelnek, amely mennyiség csak csekély rész a szükségletéhez mérten; a világ búzatermésének tetemes növelésére határtalan mennyiségű nitrogénre van szükség, a csekély mennyiségű kőszén ammoniaknak tehát nincs jelentősége. Nagy reményeket kötöttünk Hellriegel és Wilfrot felfedezéséhez is. Ők fedették fel ugyanis a hűvelyesek és pillangós virágúak gyökérzetén levő légeny-gyűjtő gumókat, melyekben nagyszámu

bakteriumok tenyésznek s ezeknek az a sajátosságuk, hogy a légkörbeni nitrogént kötötté alakítják át. Azt hittük, hogy most már elegendő lesz lóherét vetni, a mely a levegőből lekötö a nitrogént, azt alászántani, s a talajt búzával bevetni. Igaz is, hogy a légeny-gyűjtő és légeny-fogyasztó növények váltakozó vetésével a talaj termőképessége fenntartható, de ki van zárva annak a lehetősége, hogy a talaj termőképessége ezen az uton fokozható legyen egy részét, mert a légeny-gyűjtő lóhere nem köt le annyi légeny, mint amennyit a buza elfogyaszt, másrészt mert a lóherét is megújja a föld, de mert a lóherének kiterjedtebb mérvbeni termesztése csak a búzatermesztés rovására történne. Nagy mennyiségű kötött nitrogén megvesztődött a levegőbe. Ki van számítva, hogy Angolországban az emberi ürülékben 16 millió font sterling értékű kötött nitrogén folyik a tenger vizébe. Megmondta Liebig egy fél századdal ezelőtt hogy semmi sem fogja bizonyosabban tönkretenni Angolországot, mint a termékenyítő trágya gyér volta, a mi az élelem meggyérülését jelenti. Lehetetlen, hogy a természet isteni törvényeinek ily bűnös megsértése örökké megtorlatlanul maradjon s az idő el fog jönni éspedig Angolországban hamarabb mint bármely más országban, hogy Angolország egész arany-, vas- és szénbányáival nem fog tudni ezredrész annyi táplálékot összevásárolni, mint a mennyit századok folyamán meg gondolatlanul eldobott magától. S ez az idő Angolországra nézve veszedelmesen közeleg. Hogy az emberi ürülékben megkötött légeny kiterjedtebben nem nyer alkalmazást az onnan is van, hogy ez anyag feldolgozására kellő formát ezideig nem sikerült feltalálni s a jövőben is sok nehézséggel kell megküzdeni míg erre nézve elfogadható eljárás fog felfedeztetni.

Az egyetlen eszköz, mely oly bőven áll rendelkezésünkre, hogy segélyével az egész világ búzaföldjeit hosszú időközön keresztül tetemesen megjavíthatjuk, a chilisalétrum. A chilibeli nitrát földekről azt állítják, hogy kimeríthetetlenek. Ez a salétrum Chili északi részeinek síkságain természetes állapotban található. Ezeken az esőtlen, száraz vidékeken a légköri nitrogénnek, milliárdnyi apró organismusok útján való lekötése, számlálhatatlan éveken át volt folyamatban, míg végre annyi gyűlt össze, hogy Chile nitrát földjei korunkban nagy kereskedelmi fontosságra tettek szert s mig nagyobb jövőt ígérnek. Kivitele egyre növekszik s jelenleg mintegy egy millió kétszáz ezer tonnára rúg. Ott a hol a gazdasági viszonyok belteresebbek, a hol a legnagyobb átlagterméseket aratják, használatuk fel ezt a kitűnő műtrágyát legkiterjedtebben. Ezen állításunk illusztrálására álljanak itt a következő hiteles statisztikai adatok, melyek feltüntetik az egyes országok összes salétrum fogyasztását, hektáronkénti salétrum fogyasztását és termés átlagait.

Ország	Összes salétrum fogy. Hektáronk. fogy. Hektáronkénti term. átlag.
Németország	4,460,773 kg. 18.08 hl.
Franciaország	1,850,000 " 6.76 " 15.29 "
Angolország	1,076,960 " 18.20 " 25.65 "
Belgium	969,180 " 51.71 " 21.74 "
Ausztria	429,101 " 3.81 " 14.19 "
Spanyolország	263,855 " 1.34 " — "
Olaszország	126,432 " 1.56 " 9.57 "
Magyarország	109,026 " 0.88 " 11.90 "
Svédország	81,501 " 2.20 " — "
Holland	45,000 " 4.92 " — "
Dánia	33,303 " 2.41 " 32.34 "
Svájc	14,051 " 1.96 " — "
Portugál	4,782 " 0.21 " — "
Norvégia	4,035 " 0.59 " — "
Oroszország	— " — " 7.74 "

(Vége köv.)

Borkiállítás. Az I. mezőgazdasági országos kiállítás keretében, melyet köztudomás szerint f. évi szeptember hó 3-10-ig tartanak meg Szegeden, bordijazással egybekötött borkiállítás is rendeztetik, melyen az ország minden borvidéke képviselve lesz. A borkiállításra való jelentkezés végső terminusa júni 2-ére van megállapítva, miért is a résztvevő termelőknek már most hozzá kell látniok boraik fejteséhez, derítéséhez, palack-érettségre való kipróbálásához. A borkiállítás beküldésének határideje június 30-ára van kitűzve. Felvilágosításért és bejelentő izekért Drucker Jenő csoportbiztoshoz lehet fordulni (Budapest, ÜHő-ut, Köztelek).

Vármegyei Hivatalos Rész.

3763. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabirónak és S.-A.-Ujhely r. t. v. polgármesterének.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminisztérium f. évi február hó 8-án, a m. kir. központi statisztikai hivatal kiadmányaira való előfizetés tárgyában kelt korrendeletét köztudomásra hozatal céljából közzétettem.

S.-A.-Ujhely, 1899. márc. 14.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

M. kir. Belügyminister. 11968/I. 99. szám.
Körrendelet valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak A m. kir. központi statisztikai hivatal közölte velem kiadványainak 1899 évi sorozatára vonatkozó előfizetési felhívást. Ezen előfizetési felhívás szerint a f. évi kiadvány-sorozat tartalma a következő lesz: 1.) A „Magyar statisztikai évkönyv” mely az idén fog először az 1897 évi XXXV. t. c. értelmében az országgyűlés elé is terjesztetni és ezzel arra a nagyjelentőségű szerepre lesz hivatva, hogy közviszonyainkról és közkormányzatunk működéséről minden irányban számot adó általános forrassá váljék. Ezen rendeltetéséhez képest az Évkönyv a magyar állam összes területi, népességi, közegészségügyi, közgazdasági, közműveltségi stb. szövegvalamennyi közérdekű viszonyaira vonatkozó statisztikai adatokat fogja felölelni. — 2.) A „Magyar statisztikai közlemények” folytatódólag három kötetet, melyek a magyar korona országainak 1898 évi külkereskedelmi forgalmát, a magyar korona országai mezőgazdasági statisztikáját (III. rész) és végül az 1898 évi fontosabb ipari és munkáviszonyaira vonatkozó s a fennálló szociális kérdéssel kapcsolatban kiváló horderejű adatgyűjtések eredményeit foglalják magukban: — 3.) A „Magyarország tisztai cím- és névtára” című kézi könyv. — 5.) A „Magyar korona országainak helységnévtára”, mely a múlt évi kiadványsorozatban jelent ugyan meg, de a benne foglalt adatok tekintetében időközben lényeges változás nem történvén használhatóságát teljes mértékben fentartotta. — A megelőző évi kiadványsorozatnál gazdagabb f. évi sorozatban előirányzott összes mintegy 600—700 iv terjedelemben megjelenő kiadványoknak előfizetési ára együttesen, tehát a „Helységnévtár”-t is beszámítva, 13 frban van megállapítva. — Elő lehet fizetni a kiadványok egyes csoportjaira is, még pedig a Helységnévtár kihagyásával az összes többi csoportokra 10 forinttal, a Magyar statisztikai évkönyvre és a Magyar statisztikai közlemények három kötetére 5 forinttal, a Statisztikai havi közlemények egész évi folyamára 4 forinttal, a Magyar tisztai cím- és névtára 5 ftal és végül a Helységnévtarra 3 ft. 50 krral. — A statisztikai havi közlemények kivételével, melyek füzetekben jelennek meg, az összes kiadványok erős vászonkötésben fognak közreboacsátatni. — A statisztika, mely az állami és társadalmi élet tömegjelenségeinek számszerű feltüntetésével foglalkozik, a számokban rejlő szabályszerűségek és az azokból levezethető tanulságok alapján a gyakorlati életnek igen sok esetben irányadóul szolgál. — Ebben rejlik a statisztika fontossága általában, jelen kiadványoknak különös becsét pedig az a körülmény adja meg, hogy ezeket a legmértékeltbb ár mellett az a központi hivatal boacsátja közre, mely az egész magyar állami és társadalmi élet luktetését szüntelenül és pontosan megfigyelve, a közleményeinek megbízhatóságához feltétlenül szükséges adatok birtokában van. — Midőn a fentebbiekben ismertetett, felette becses kiadványok megszerzését és lehető terjesztését, hivatkozással m. évi február hó 19-én 620/eln. sz. a kelt körrendeletemre, a törvényhatóságnak figyelmébe melegen ajánlom, egyuttal megjegyzem, hogy az előfizetések közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budaapest II. ker. Oszlop-utca) legkésőbb f. évi február hó végéig intézendők*), mert ellenkező esetben az említett kiadványok csak az előfizetési ár kétháromszorosára képező bolti árban lesznek szerzethetők. — Budapesten, 1899. évi február hó 8-án. Perczel s. k.

Pályázat erdőtisztai állásokra.
A községi és némely más erdők és kopárterületek állami kezeléséről stb. szóló folyó évi július hó 1-én életbelépő 1898. évi XIX. törvény-cikk végrehajtása czéljából az 1899. évi január hó 29-én kelt 690/eln. számú földmivelésügyi miniszteri rendelettel szervezett m. kir. állami erdőhivataloknál és m. kir. járási erdőgondnokságoknál, továbbá beszterezeti m. kir. járási erdőigazgatóságnál és a községi erdő kezelésével kapcsolatos ügyeket intéző központi erdészeti ügyosztálynál rendszeresített, illetőleg az 1899. évi állami költségvetési előirányzatba felvett erdőtisztai állások közül, a következő be nem töltött állásokra u. m.:
Kilencz erdőtanácsosi, huszonhárom erdőmesteri, harminczegy főerdészi állásra ezennel pályázat nyitattik.
Továbbá a mennyiben ezek az állások magasabb fizetési osztályba való kinevezés útján a községi erdők állami kezelésénél ez idő szerint alkalmazott erdőtisztek által tölthetnek be, egyuttal pályázat nyitattik az ekként megüresedő erdőmesteri, főerdészi, erdészi, erdész jelölti és erdőgyakornoki állásokra is.
A pályázat alá boacsátott állások közül: az erdőtanácsosi állások a VII., az erdőmesteri állások a IX., az erdészi állások a X. és az erdész-*) Szerkesztőségünkhöz e hét folyamán érkezett.

jelölti állások a XI. fizetési osztályba vannak sorozva és az illető fizetési osztályok harmadik fizetési fokozatával járó 2000, 1400, 1400, 800, 500 forint évi fizetéssel és a szabályszerű mellékilletményekkel, az erdőgyakornoki állások pedig 500 frt évi segélydíjjal vannak javadalmazva.
Miután a m. kir. állami erdőhivatalok és m. kir. társai erdőgondnokságok az 1899. évi 790/eln. számú földmivelésügyi miniszteri rendelet szerint az 1898. évi XIX. törvényekkel életbe lépése napján vagyis f. évi július hó elsején kezdik meg működésüket, a kinevezendő erdőtisztek az új állásokkal járó illetményekre f. évi július hó elseje előtt akkor sem tarthatnak igényt, ha kinevezetésük ezen idő előtt történik meg.
A pályázat alá boacsátott állásokra csak olyan folyamodók nevezhetők ki, a kik az 1883. évi I. törvények 1. és 12. §-ában, illetőleg az 1879. évi XXXI. törvények 36. §-ában meghatározott kelleknek birtokában vannak.
Azoknak tehát, a kik a pályázat alá boacsátott állásokért folyamodnak, folyamodványukban hiteles okmányokkal igazolva ki kell mutatni:
a) családi és keresztnevetük, magyar honosságukat, születési helyüket, illetőségüket, életkorukat vallásukat, családi állapotukat és katonai kötelezettségi viszonyukat;
b) előéletüket s ennek keretében az erdészeti szakban eltöltött szolgálataikat az első belépéstől kezdve megszakítás nélkül utolsó alkalmaztatásukig;
c) nyelvismereteiket és egyéb tulajdonságaikat;
d) erkölcsi magaviseletüket illetőleg azt, hogy alkalmaztatásuk az 1883. évi I. törvények 1. §-ának b) pontjában foglalt követelmények szempontjából nem ütközik akadályokba;
e) egészségügyi állapotukat s illetőleg azt, hogy ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő, látó- és hallóképességgel bírnak;
f) szakképzettségüket, nevezetesen azt, hogy érettségi bizonyítvánnyal bírnak és a selmezi erdőakadémia rendes hallgatóira nézve kötelező összes tantárgyakból letett szabályszerű vizsgálatok után az erdészeti államvizsgát letették.
Azok a pályázók, a kik az állami erdészeti szolgálataba újonnan kívánnak belépni, az e) pontban említett kellekeket közhatalossági orvos bizonyítvánnyal, a többi kellekeket pedig hiteles okmányokkal kötelesek igazolni.
Az állami szolgálataban állók a megkívánt kellekeket szolgálati és minősítési táblázatukra való hivatkozással is igazolhatják.
Az erdőgyakornoki állásokra olyan érettségi vizsgát tett és erdőakadémiát végzett egyének is pályázhatnak, kik az erdészeti államvizsgát még nem tették le.
A pályázók folyamodványukban határozottan kijelenteni kötelesek, hogy a mennyiben az első sorban kért állásra kinevezhetők nem volnának, más alsóbb fizetési osztályba sorozott állásra is pályáznak-e, mivel ellenkező esetben kérelmük csak a folyamodványban megjelölt fizetési osztályba sorozott állások betöltésénél vétetik figyelembe.
A hivatali kerületet és az állomás helyét, hová kinevezetnű óhajtanak, szintén megjelölhetik a pályázók, erre vonatkozó kérelmük azonban csak annyiban vétetik figyelembe, a mennyiben az a szolgálat érdekeivel összeegyeztethető lesz.
Azok az erdőtisztek, a kik ez időszert a törvényhatóságok által szervezett járási (vármegyei, kerületi) erdőgondnokságoknál, továbbá azon törvényhatóságoknál, törvényhatósági joggal felruházott városoknál, rendezett tanácsu városoknál és kis és nagy községeknek vannak alkalmazva, melyeknek erdeje az 1898. évi XIX. törvények 1. §-a alapján az állami kezelésbe lesz átadandó, egyenlő feltételek esetében az ez időszert állami szolgálataba nem álló többi folyamodókkal szemben az előbb idézett törvény 58. §-ában foglalt rendelkezésekre való tekintettel elsőbbségben részesítenek.
Figyelemztetnek azonban az előbb említett erdőtisztek, hogy a mennyiben az állami szolgálataba átvétetni kívánnak, pályázati kérvényüket, a mennyiben pedig csak végellátásban részesítenni óhajtanak, végellátás iránti kérelmüket az alább megállapított határidőn belül, s a fentebbiek szerint felszerelve okvetlenül nyujtsák be, mivel ellenkező esetben ugy tekintetnek, mint a kik az 1898. évi XIX. törvények előbb idézett 58. §-ában részükre biztosított joggal élni nem kívánnak.
A fentebbi követelményeknek megfelelően felszerelt folyamodványukat az állami szolgálataba álló pályázók felettes hatóságukhoz a a járási, törvényhatósági városi és községi erdőtisztek az illetékes közigazgatási erdészeti bizottsághoz, a többi folyamodók a lakáshelyükre nézve illetékes főispánhoz legkésőbb 1899. évi április hó 25-ig betervezteni tartoznak.
A beérkezett folyamodványok az előbb említett hatóságok által legkésőbb 1899. évi május hó 4-ig az aluirt földmivelésügyi miniszteriumhoz okvetlenül felterjesztendők.
Budapest, 1899. évi április hó 7-én.
Földmivelésügyi miniszterium.

956/I. 99. sz. A szeremesi járás főszolgabírájától

Körözés.
M.-Zombor község határában f. évi ápril. hó 1-én egy 65-70 év közötti ismeretlen férfi-hulla találtatott.
A hulla leírása a következő: ruházata: tót vászort ruha, boeskor, a hulla kinézése: borotvált ajaku, ószbevegült haj és bajusz, középtermetű elagatt.
A megejtett orvosrendőri vizsgálat eredményéhez képest külérőszak nyoma nem konstataáltatott s a halál szívzélhűdésből következett be.
A hulla M.-Zombor községben lett eltemetve.
Felkérem a társhatóságokat, hogy ezen hulla kiletét hatásaik területén nyomozni és eredmény esetén engem értesíteni sziveskedjenek.
Szeremesen, 1899. április hó 9-én.
Pintér, főszolgabíró.

1946. I/99. sz. A tokaji járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.
Zemplén-vármegye tokaji járásában Bodrog-keresztur, Bodrog-Kisfalud Szegi puszttával és Szegi-Long községekbel Tokaj székhelyvel alakult, s lemondás folytán megüresedett körvrosi állásra ezennel pályázat nyitattik.
Az állás javadalmozása évi 100 ft. fizetés, 120 ft. utiátalány, és látogatási díjak nappal egy korona éjjel 2 koronában vannak megállapítva. A községi szegények ingyen kezelendők.
A választás 1899. május hó 10-én reggel 9 órakor Bodrog-Keresztur nagy község házában fog megtartatni.
Pályázni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alólirohthoz folyó évi május hó 8-ig annál is inkább adják be, mert a később érkezők tekintetbe vétetni nem fognak.
Tokaj, 1899. április hó 12-én.
Füzesséry Ödön, főszolgabíró.

254. IV/99 sz. A s.-a-ujhelyi j. főszolgabírájától.

Körözvény.
Folyó évi április hó 2-án Stefancsik József bodzás-ujlaki lakos udvaráról egy piros pej szőrű, kissé kesely lábú 2 éves kancsa csikó megszökött, annak körözötése elrendeltek. Felkéretnek a a társhatóságok, miszerint az eltévedt csikó feltalálása esetén hivatalomat arról értesíteni sziveskedjenek.
S.-A.-Ujhely, 1899. április 9.
Horváth István, szolgabíró.

1247/ki. A gálszécsi járás főszolgabírájától.

Körözvény.
Szencsák György t.-terebesi lakos jelentése folytán közhírré teszem, hogy f. évi ápril 10-én egy vas deres 1 éves esödör csikója elvezett. feltalálás esetén ide jelentendő.
Gálszécs, 1899. április 14-én.
Somossy, szolgabíró.

43/rk. 99. szám.

S.-A.-Ujhely város rendőrkapitányi hivatalától.
Hirdetmény.
A hernyók, eserebogarak és kártékony rovarok kiirtása tárgyban hozott 1894 évi XII t. cz. 50. §-a alapján felhivatnak a birtokosok és bérlők, hogy szőlőjük, kertjük, udvaraik és egyáltalán a város határán belül eső telkeiken levő fákról, eserjékről és sövényekről a még mult évről visszamaradt hernyófészkeket és tojásgyűrűket azonnal szedessék le és azokat tüzeszélyre alkalmat nem nyujtó helyen égessek el; kötelességükké tétetvén a kártékony hernyokat tovább is az egész tavasz és nyár folyamán leszedetni.
Ezen rendelet teljesítésének elmulasztása a főntebb hivatkozott törvény alapján 220 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntetetni.
S.-A.-Ujhely, 1899. évi ápril hó 8-án.
Schmidt Lajos s. k.,
rendőrkapitány.

Nyilt-tér.)*

A Varannói Kaszinó
Tekintetes közönségének!
Mint hogy távozásom alkalmával a Tekintetes Kaszinó közönségétől időm rövidsége miatt bucsuzni rá nem értem, ezuton fejezem ki a Varannói Kaszinó Tekintetes közönségének hála nyilvánításomat azon pártfogásukért, melyben ottidőzsem idején szüntelenül részesítettek.
Fogadják ezen sokszor tanusított jóvöltuk-ért legőszintébb köszönetemet
Lőcse, 1899. április 7-én.
Glück Dávid,
vendéglős.
*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Vasár
Héifor
Kedde
Szerda
Csütör
Pentek
Szomb
A
L
ajánkoz
A
D
van soroz
szivesebb
W
el. Aktu
iratért k
R
tünk. Mu
zöljük.
L
D o
252 18
S
kisded
és ped
200 f
javada
N
dékozó
XV. t
rilis
záróla
nyujts
kérve
S
A
órakó
karél
dar
ugya
jegyz
sen
tudó
lanol
avag
telek
közv
tali
való
krtó
102. §
kir. j
követ
és Go
133 f
elégít
csült
kir.-h
V. 44
erejé
1899
Lőcse
pénzü
fogna

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem S.-A.-Ujhely és vidéke n. é. közönségét, hogy üzletemet **folyó évi április hó 24 től** a dr. Schön Vilmos Weckerle-téren levő házába (hol eddig Róth B. vaskereskedése volt) helyeztem át.

Egyszersmint vételre ajánlok a **IV. osztályu sorsjáték első osztályaira sorsjegyeket** és pedig:

1 egész sorsjegyet	6 frtért
1/2	3 frtért
1/4	1 frt 50 kr.
1/8	75 kr.

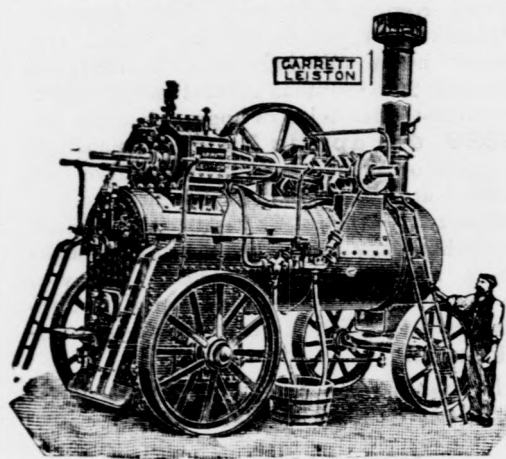
Ugyancsak kaphatók nálam: mindennemű **borok, liquerök,** valódi **borovicska,** továbbá **dohány** és **szivar, okmánybélyeg váltóúrlapok** stb.

A n. é. közönségnek üzletem iránti bizalmát továbbra is kérve maradtam tisztelettel

Lőw Mihály.

IFJ. KOTZÓ PÁL

Budapest, V., Lipót-körut 18. szám.
(Vigszínház mellett a nyugati pályaudvar s Margithid közelében.)

A közön égne pártfogását kérve, ajánlja Garrett R. és fia legújabb szerkezetű **compound gőzmozgonyait félstabil és stabil alakban,** amelyek 40 százalék tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzcséplőket négy-szer fordítható acél-dob-inokkal, továbbá nem igénylő szálmazókával és nagy szita felülettel, minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató és vetőgépeket szecska-vágókat, répvágókat és minden más gazdasági gépeket.

Vidken lakó szolid ügynőkök kerestek!

Nagymennyiségű Bútor

mely saját műhelyemben, szolid és tartós kivitelben készült, férjem elhalálása folytán

nagyon olcsón árusítom el,

melyre a n. é. közönség becses figyelmét tisztelettel felhívni van szerencsém.

Egyidejűleg az érdeklődők becses figyelmét arra is felhívni bátorodom, hogy ezen jó hírnévnek örvendő **butorraktáromat, asztalos műhelylyel együtt** vagy anélkül hajlandó volnék egészben is átadni.

Teljes tisztelettel

özv. Dubay Istvánné

S.-A.-Ujhelyben, Kazinczi-útea 54. szám

A fő-utca 10. számú házában az emelefen egy erkélyes 5 esetleg 4 szobából álló lakás 1899. április 24-től kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad

Juhász Jenóné

S.-A.-Ujhely.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsiésként alkalmazták közvényenél, csóznál, tagzaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsiéskre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **42 év óta** fennálló, a főtéren lévő

arany és ezüst ékszer-üzletemet

nyugalomba vonulás miatt végképen kiárusítani szándékozom, e végből üzletemben lévő mindennemű **arany és ezüst tárgyakat 20%-al gyári áron alul** végkiárusítom. Ennélfogva felkérem az érdeklődőket, hogy ebbeli szükségleteiket mielőbb beszerezni sziveskednének.

Arum valódiságáról, tartós és kitünő minőségéről majdnem egy félszázad óta fennálló, reális alapon működő üzletköröm és polgári állásom kereskedik.

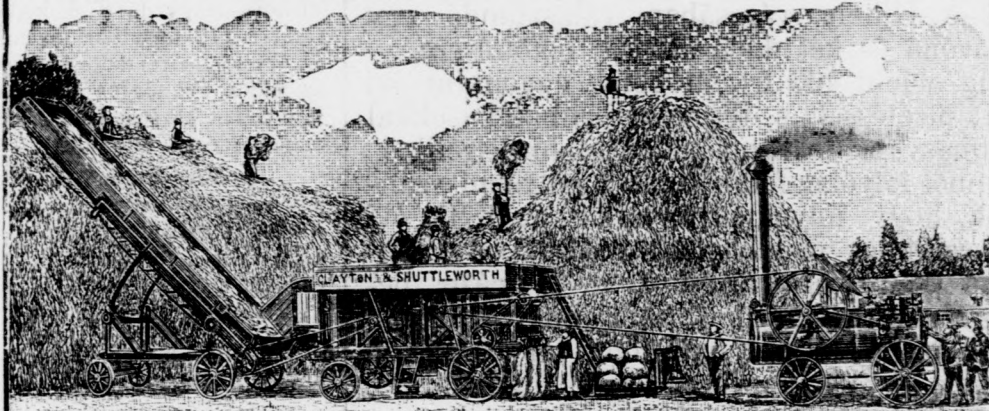
Üzlethelyiségem f. évi apr. hó 24 től kiadó.

Kiváló tisztelettel

Rosenberg Sámuel
ékszerész.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 68. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplő-gépek 2 1/2 egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, löhőre-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

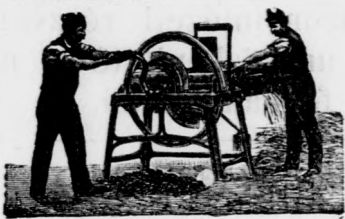
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecska-vágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

1715/I. 99. sz.

Hirdetmény.

A tarzali vicinális közutak építésére és kezelésére alakított uti bizottság a tarzali-prthügyi és tarzali-báji összesen 10 kilométer tévő vicinális közutak, valamint a rajtuk tervezett műtárgyak kiépítési munkálatainak biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

Ezen zárt ajánlati versenytárgyalás idejéül **1899. évi május hó 1-ső napjának d. e. 10 óráját,** helyéül Tarzali község házat tüzi ki.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig Tarzali község előjáróságához annyal is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz 500—500 frt készpénz vagy ezzel egyenértékű az államkincstárnál is elfogadott értékpapír csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és versenytárgyalási részletes feltételek Tarzali község házánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Tarzalón, 1899. évi április 8-án.

Füzesséry Ödön,

főszolgabíró,
mint az uti bizottság elnöke

— Első rangu hazai gyártmány. —

Gőzcséplők.

Pontos czím:
Első magyar Gazdasági Gépgyár
részvény-társulat
BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára,** mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes** gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakhavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakzerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

— Szecska-vágók — Morzsolók.

Homlokzat-festék-gyár
 Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III. Hauptstrasse 120. sz. (saját házában)
 Kiténtetve arany érmekkel.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-, bányá- és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója.
 E homlokzat-festékek, melyek mészből feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 különböző mintában kilonként 10 krtól felfelé szállíthatnak és ami a festék szűrtisztaságát illeti, azonos az **olajfestékekkel**.
 Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Köszönetnyilvánítás.

Ö Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru gyár.
 Ö császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpall bélelt cipőkkel. Ö Fensége hosszabb gyalogkiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.
 Hiszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, amint megfelelőek voltak a szalonczipők.
 Zágráb, 1898. július hó 8-án. KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:
 Tisztelt Doktor ur!
 Az asbestbetűt cipők kiténtőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.
 Szíves tanácsát köszöni tisztelettel híve
 Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. **Wekerle Sándor.**

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdagakat, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hégyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kiténtőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

➔ **Viszonteladóknek megfelelő árengedmény.**
 Kapható kizárólag csak az **Általános asbestáru-gyár betéti társaság** Budapest, VI. Sziv-utca 18. szám.

Keil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képekreték stb. bearanyozására. 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonni befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr. Mindenkor kaphatók

BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.A.-UJHELY.

Akar ön jó cognacot inni?

Kérjen mindig csak

TOKAJI COGNACOT

TOKAJ VAROS CZIMERÉVEL

(kigyós kereszt a hármass hegyen,)

mert különben értéktelen hamisítványt kap.

Valódi Tokaji Cognac kapható:

minden nagyobb fűszer- és csemege-kereskedésben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR
TOKAJ.

Főraktár: **Nagy Ferencz**, fűszer-, festék- és rövid-áru kereskedése **S. A.-Ujhely Rákóczi-utca.**

Kleinmann és Klein

— tölgy-, épület- és szerszámfa raktára —
S.-A.-Ujhely, Deák-utca (fapiac).

Raktárunkban készletben vannak és mindenkor kaphatók
Tölgyfa gerendák, szarufák, léczek, továbbá:
Kapu oszlopok 1 frttól 2 frt 50 krig.
Kerítés oszlopok 35 krtól 65 krig.

Ajánljuk kerékvártóknak **szerszámfákat, keréktalpak** és **küllőket; nyírfá és bükkfa rudakat**, ugyszintén nagy raktárt tartunk fűrészelt **tölgyfa deszkákból.**

25 frton felüli megrendeléseket helyben házhoz, vidékre a helybeli állomáshoz ingyen szállítjuk.

Az uszoda szomszédságában lévő volt Vályi-féle kertből építkezésre alkalmas **házhelyeket** adunk el, akár egészben, akár pedig parcellákra osztva 10 évi amortizáció mellett.

Kleinmann és Klein.

A mélt. Sennyey Mária báró kisasszony tulajdonát képező zemplén-vármegyei (bodrogközi) **Béla-tanya** 1998. kat. holdat tevő birtok 1900. évi május hó 1-től minden felszerelés nélkül haszonbérbe kiadandó.

Bérelni szándékozóknek felvilágosítást ad **Bélyben**

Kiss Károly,
 tisztartó.

Zacherlin

Nicht
 in der
 Düte!

Egyedül valódi csakis üvegben!

Ez a valóban csallhatatlan és gyökeres irtószert minden-dennemü rovar ellen.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsey Péter, Widder Gy., Fischer Hani, Behyna test., Grünbaum M., Nagy Ferencz, Klein Henrik, Klein Albert Malátsik György, Szentgyörgyi Vilm., Klein Géza, Kristóf Károly, Glück Samu, Szikszay Róza és Markus Safir, Bilanovits István.
Abauj-Szántó: Blau Herman, Sávány Kálmán, Friedmann Simoa, Klein Adolf, Klein Vilmos.
Forró-Énes: Haimann Salamon, Herczföld Lajos.
Gálszécs: Grün Lajos, Engländer Ignác, Friedmann Lipót és Rosenberg Bernát.
Homonnán: Friedmann Markus, Hocza Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky Gyula, Pápay Pál, Szekerák Aladár,

Rosenblüth Márkus, Szekerák Ambrus
Mándok: Richard Emil.
N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre, Buczinsky Lajos, Marmorstein Jenő, Wünschendorfer K. és Landesmann Vilmos.
Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó Lászlónál.
Szerencsen: Turcsányi Ferencz.
Tállyán: Gottfried Sámuel.
Tokajon: Frisch Vilmos, Helm Samu, Morgenstern Izidor, Olay Lajos, Zákó Soma, Gross Izrael.
Varannón: Cseri Herman, Gaál Sándor, Friedmann és Rosenberg, Rosenblüth Sándor.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000

korona.

Az összes 50,000 nyeremény jegyzéke.
A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben **1.000,000 korona**

A nyeremények részletes leosztása a következő:

Kézpénzben fizetendő		Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer.	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
33	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

A negyedik m. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** újból nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléséknél eredeti sorsjegyeket a tervező eredeti árban és pedig:

egy egész l. o. eredeti sorsjegy 6.-
 » fél » » 3.-
 » negyed » » 1.15
 » nyolczad » » —.75

küldünk szét utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magyar kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbbben azonban

folyó évi április hó 24-ig hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és fél millió koronát.

Rendelőlevel levagando. **Török A. és Tarsa** uraknak Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ frt } utánvételezni kérem } A nem tetsző postautalvánnyal küldöm } törlendő.

Pontos cím: _____

Vegyi ruhatisztító és selyem, szövet, gyapjú-ruha festő-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy itt **S.-A. Ujhelyben**

gőzerőre berendezett vegyi ruhatisztító, műselyem és kelmefestő üzletemben

elváallalok tisztításra: fejtetlen és fejtett bálí-, utcazi-, selyem-, plüsch-, szövet- és kreton-**ruhákat** bármily dus díszítéssel. — Továbbá uri- és női **öltönyöket:** egyenruhákat, bálí belépőket, selyemkendőket, csipke-függönyöket, prémezett és himzett tárgyakat, gyermek-ruhákat, szallagot, nyakkendőt, keztüit és minden itt fel nem sorolt tárgyakat.

Gőz ruha festészetemet különösen ajánlom a közönség figyelmébe.

Festésre minden megunt színű, vagy színét hagyott női- és férfi ruhákat a volt eredeti színben, vagy a legdivatosabb színekben. Bolti minta után csakis tiszta világos színű szövetek alkalmasak. A férfi ruhák fejtetlen, a női ruhák szétfejtve, mivel így a kívánt szín tökéletesen elérhető.

Alkalmi ruha kívánatra a legrövidebb idő alatt tisztítottak. — Festésre adandó tárgyak 8 nap alatt festetnek.

Ajánlom továbbá téli ruhák festését, u. m. téli felöltők, köpenyek, női gallérok stb., melyek szép kivitelben és gyorsan eszközöltetnek.

Vidéki megbízásokat posta-utánvétellel a legpontosabban teljesítek.

Férfi- és női ruhák 24 óra alatt tisztítottak. Magamat becses pártfogásába ajánlván maradtam

mély tisztelettel:
Rakovszky Sándor,
 vegyi tisztító és kelmefestő.

Főüzlet és nagyműhelyem: **S.-A. Ujhely,** Kazinczy-u. 508. sz. a kereskedelmi bankkal szemben.

Folyó év április 24-ik napjától kezdve üzletemet és nagy műhelyemet saját házamban **Bercsényi-utca 45. sz. a foházszal átellenében** helyezem át.

Helyiség-változtatás.

A zemplénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank **intézeti helyiségét**

f. 1899. évi április hó 24-én a Kazinczy- és Rákóczy-utca sarkán levő Róth ezelőtt Rác-féle ház emeletére helyezi át.

Sürgöny-cím: „**KEGYELET**“ S.-A.-Ujhely.

A
KEGYELET
 temetkezési
 vállalat
 S.-A.-Ujhelyben

„Kegyelet“

A
KEGYELET
 temetkezési
 vállalat
 S.-A.-Ujhelyben

elváallal mindenféle temetések **vidéken is,** és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart dus választékban: érez- és fakoporsókat, továbbá finom nickl-koporsókat, sarcophágot, mindenféle szemfedeleket, érez-, mü- és élővirág koszorúkat, szallagokat, viasz- és szurok-fáklyákat.

Fakoporsók 1 frttól kezdve feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 7 frttól feljebb, nagynak 1 öl nagyságban 35 frttól egész 700 frtig.

A „KEGYELET“ temetkezési vállalat S.-A.-Ujhelyben

elváallal kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, hullák elszállítását és hozatalát, rendelkezik üveges és oszlopos gyász-kocsival, koszoru-kocsival és saját testőrökkel, szóval minden a temetéshez szükségeset kellékekkel.

A legesekélyebb rendelmenynél is gyors és pontos kiszolgálás biztosított.

A gyászszet megtörténtével, a hozzátartozók bármily módon tett értesítésére — **vidékre is** — a lehető legrövidebb idő alatt az intézet megbizottja tiszteletét teendő a rendelmény átvétele végett és gondoskodik annak gyors és pontos kiviteleről.

A „KEGYELET“

temetkezési intézet Sátoralja-Ujhelyben

gyászszalmák és gyászszafolyok nagy raktára.

Gyászruhák hölgyek és urak számára 12 óra alatt elkészíttetnek.

Kiváló tisztelettel:
Schön Sándor és Tarsa.

Sürgöny-cím: „**KEGYELET**“ S.-A.-Ujhely.

S.-A.-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén“ gyorssajtóján.

Dus választék érez és mü-koszorúknak, koszoru-szallagoknak. Pontos és olcsó kiszolgálás bármily csekély rendelésnél is.

Legnagyobb és legelőcsőbb raktár-egyszerű fakoporsóknak és mindenféle érczkoporsóknak egész Zemplén-vármegyében.